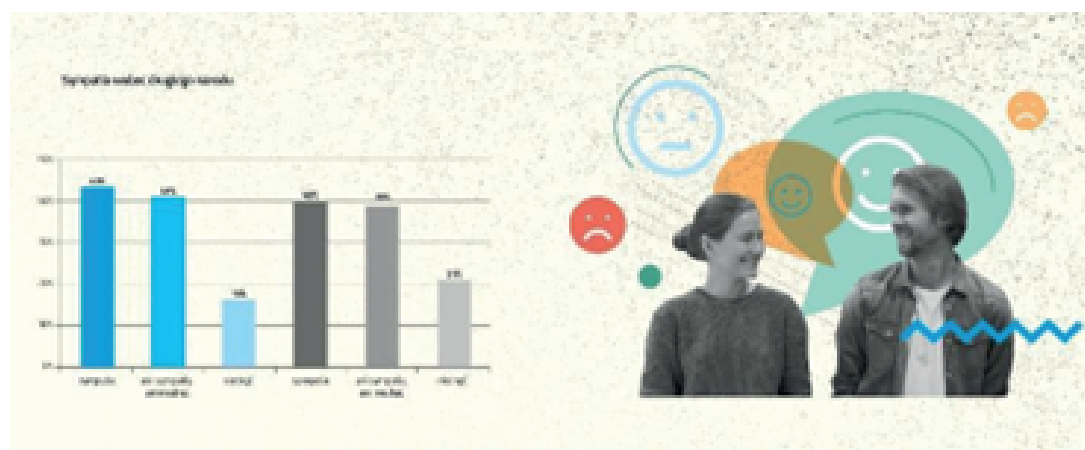

INSTYTUT SPRAW PUBLICZNYCH

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI

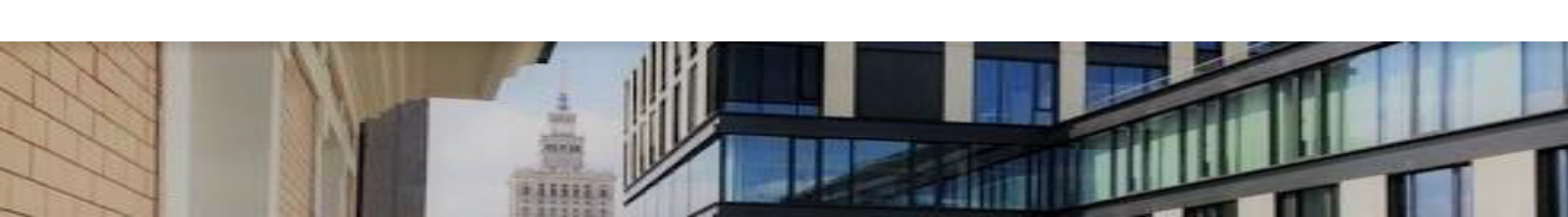
W ROKU 2022

THE EUROPEAN BENCHMARK FOR REFUGEE INTEGRATION:
A COMPARATIVE ANALYSIS OF THE NATIONAL INTEGRATION EVALUATION MECHANISM IN 14 EU COUNTRIES
EVALUATION 2: COMPREHENSIVE REPORT

DOWNLOAD REPORT

Instytut Spraw Publicznych

Sprawozdanie z działalności w roku 2022

Spis treści

O Fundacji	2
Działalność ISP w 2022 roku	7
Demokracja i społeczeństwo obywatelskie	7
Europa i świat	18
Migracje	25
Polityka społeczna i dialog społeczny	31
Równość Płci	36
Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna	39
Edukacja cyfrowa	45
Dział publikacji	48
Spis projektów ISP 2022	49

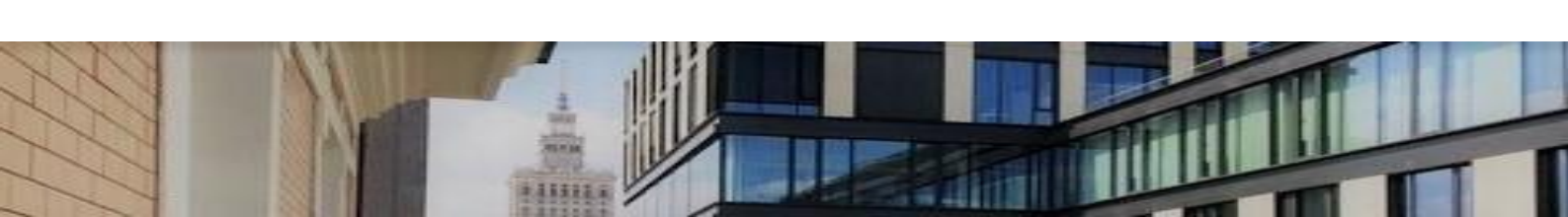
O Fundacji

Fundacja Instytut Spraw Publicznych (ISP) jest jednym z wiodących polskich think-tanków, niezależnym ośrodkiem badawczo-analitycznym. ISP powstał w 1995 roku. Poprzez prowadzenie badań, przygotowywanie ekspertyz i rekomendacji dotyczących podstawowych kwestii życia publicznego służy obywatelowi, społeczeństwu i państwu. ISP współpracuje z ekspertami i badaczami z polskich i zagranicznych ośrodków naukowych. Wyniki projektów badawczych prezentowane są na konferencjach i seminariach oraz publikowane w formie książek, raportów, komunikatów i rozpowszechniane wśród posłów i senatorów, członków rządu i administracji, w środowiskach akademickich, a także wśród dziennikarzy i działaczy organizacji pozarządowych.

Cele statutowe:

- rozwój wiedzy i umiejętności w dziedzinach istotnych z punktu widzenia modernizacji oraz rozwoju państwa,
- wspieranie reform i modernizacja struktur organizacyjnych państwa,
- tworzenie mechanizmów i instytucji sprzyjających prowadzeniu skutecznej polityki społecznej,
- rozwój form i instytucji umożliwiających skuteczny wpływ obywateli na sposób gospodarowania środkami publicznymi,
- popularyzacja celów i założeń reform politycznych i gospodarczych,

- reformy i skuteczne funkcjonowanie systemu nauki i szkolnictwa wyższego,
- rozwój współpracy środowisk twórczych w oparciu o dorobek intelektualny nauk społecznych,
- tworzenie i wprowadzanie nowoczesnych, przejrzystych i stabilnych rozwiązań prawnych niezbędnych dla rozwoju kraju,
- integrowanie i aktywizacja społeczności lokalnych,
- poprawa bezpieczeństwa publicznego,
- wypracowanie długofalowej wizji polskiej polityki zagranicznej i przyczynianie się do integracji europejskiej.

Rada Fundacji

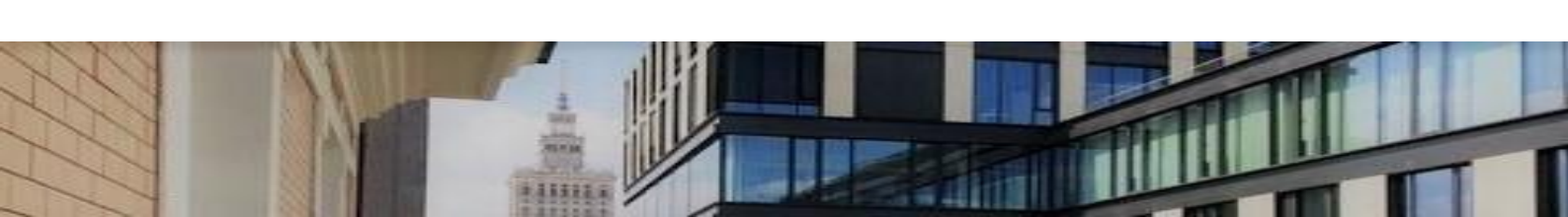
- prof. Mirosław Wyrzykowski, przewodniczący
- Jerzy Baczyński
- prof. Katarzyna Chałasińska-Macukow
- prof. Małgorzata Fuszara
- prof. Danuta Hübner
- dr Agnieszka Liszka-Dobrowolska
- Jarosław Kurski
- prof. Wojciech Sadurski
- Andrzej Topiński (do maja 2021)

Zarząd

- dr Jacek Kucharczyk, prezes zarządu
- prof. Beata Łaciak

Rada Programowa (kadencja 2021-2024)

- prof. Monika Płatek, przewodnicząca
- dr Henryka Bochniarz
- dr Włodzimierz Cimoszewicz
- Mikołaj Dowgielewicz
- prof. Juliusz Gardawski
- Andrzej Halesiak
- dr Andrzej Kassenberg
- dr hab. Elżbieta Korolczuk
- prof. Joanna Kurczewska
- prof. Radosław Markowski
- prof. Marcin Matczak
- prof. Elżbieta Matynia
- dr Maria Pasło-Wiśniewska
- Włodzimierz Paszyński
- prof. Adam Daniel Rotfeld
- prof. Andrzej Rychard
- prof. Irena Rzeplińska
- Ewa Siedlecka
- prof. Krystyna Skarżyńska
- dr Joanna Staręga-Piasek
- prof. Magdalena Środa
- dr Marcin Walecki

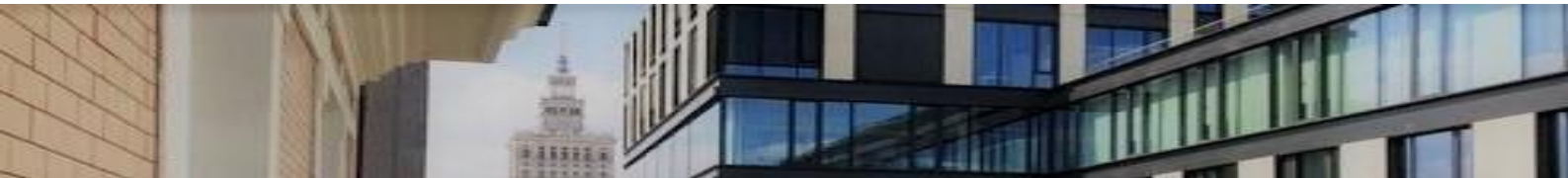
Obszary działania

- **Demokracja i społeczeństwo obywatelskie** - kondycja i funkcjonowanie demokracji, aktywność i edukacja obywatelska oraz kształtowanie warunków sprzyjających działaniu organizacji społecznych
- **Europa i świat** - przyszłość integracji Unii Europejskiej, relacje zewnętrzne UE, relacje polsko-niemieckie, wschodnie sąsiedztwo UE
- **Migracje** - osoby migrujące przymusowo w Polsce i Europie, integracja osób z doświadczeniem migracyjnym, przeciwdziałanie ich dyskryminacji i wykluczeniu, aktywność społeczna migrantów i migrantek przebywających w Polsce
- **Polityka społeczna i dialog społeczny** - polityka społeczna i spójność społeczna, stan dialogu społecznego, stosunki pracy
- **Równość płci** - bezpieczna przestrzeń wspólna dla wszystkich, aktywność społeczna i polityczna kobiet
- **Zrównoważony rozwój i kryzys klimatyczny** – transformacja niskoemisyjna, dezinformacja wokół klimatu, zrównoważone rolnictwo, rola kobiet w zielonej transformacji, kryzys energetyczny, aktywizm klimatyczny, zmiana klimatu i jej konsekwencje
- **Edukacja cyfrowa** - wykorzystanie technologii w edukacji, działania na rzecz kompetencji cyfrowych nauczycieli

Programy

- Program Demokracji i Społeczeństwa Obywatelskiego
- Program Europejski i Polityki Migracyjnej
- Program Polityki Społecznej
- Program Zrównoważonego Rozwoju i Polityki Klimatycznej

Zespół

dr Jacek Kucharczyk – prezes zarządu FISP
prof. dr hab. Beata Łaciak – członkini zarządu FISP
Danuta Pławecka – dyrektorka wykonawcza

Program Demokracji i Społeczeństwa Obywatelskiego

Filip Pazderski – dyrektor Programu
Aleksandra Kobylińska - koordynatorka projektów/analityczka
dr Sonia Horonziak – koordynatorka projektów/analityczka

Program Polityki Europejskiej i Migracyjnej

Małgorzata Kopka-Piątek – dyrektorka Programu
Katarzyna Chimiak – kierowniczk projektów/starsza analityczka
Anna Dolińska – koordynatorka projektów/analityczka

Program Polityki Społecznej

Dominik Owczarek – dyrektor Programu Polityki Społecznej
Małgorzata Koziarek – koordynatorka projektów/badaczka
Maciej Pańków – koordynator projektów/analityk
Barbara Surdykowska - analityczka

Program Zrównoważonego Rozwoju i Polityki Klimatycznej

dr Paulina Sobiesiak-Penszko - dyrektorka Programu/analityczka
Katarzyna Banul-Wójcikowska – koordynatorka projektów
Tomasz Łukawski – ekspert projektu „Lekcja Enter”

Publikacje, Marketing i Komunikacja

Rafał Załęski – kierownik Działu Publikacji i Marketingu
Katarzyna Zacharska – specjalistka ds. komunikacji

Administracja

Katarzyna Renaud – dyrektorka sekretariatu
Monika Pelc – główna księgowa
Anna Kucharska - księgowa

Dane Fundacji:

Fundacja Instytut Spraw Publicznych
Ul. Szpitalna 5 lok. 22
00-031 Warszawa
NIP: 525-10-49-700 REGON: 011116330
KRS: 0000138239
e-mail: isp@isp.org.pl

Gdzie szukać informacji o nas:

- Strona internetowa www.isp.org.pl
- Strona internetowa Obserwatorium Równości Płci www.rownoscplci.pl
- Newsletter ISP <https://www.isp.org.pl/#newsletter>
- Na FB: facebook.com/InstytutSprawPublicznychISP
- Na Twitterze: [@ISPThinkTank](https://twitter.com/ISPThinkTank)
- Kanał na YouTube: <https://www.youtube.com/user/ISPThinkTank>
- Na LinkedIn <https://www.linkedin.com/company/14061101/admin/>

Działalność ISP w 2022 roku

Demokracja i społeczeństwo obywatelskie

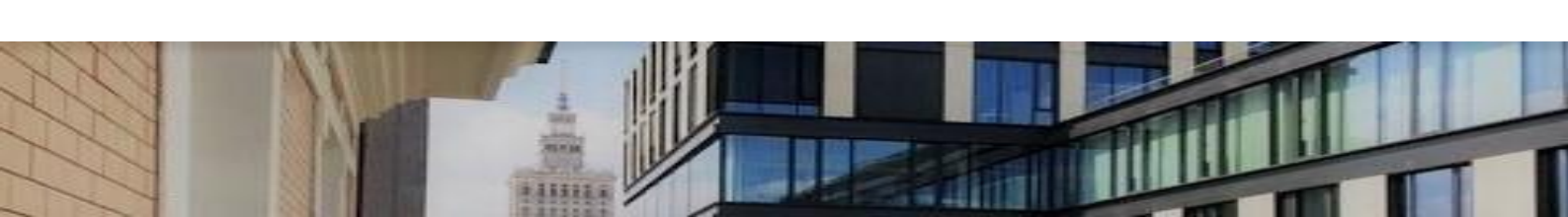
Tematy

- Funkcjonowanie demokracji w Polsce i w Europie
- Wsparcie aktywności i edukacji obywatelskiej
- Rozwój organizacji społecznych

Funkcjonowanie demokracji w Polsce i w Europie

Od 2015 roku **stan demokracji w Polsce systematycznie się pogarsza**. Proces ten odnotowały najważniejsze organizacje międzynarodowe i ośrodki badawcze. Autorytarny populizm dzieli społeczeństwo na tych, którzy popierają władzę i jej politykę i tych, którzy tego poparcia odmawiają oraz protestują przeciwko działaniom władzy. Ci ostatni są wykluczani przez oficjalne narracje z grona narodowej i politycznej wspólnoty. Asymetryczna polaryzacja społeczeństwa stanowi narzędzie rządzenia i tworzenia społecznego zaplecza dla demontażu instytucji demokratycznych, w szczególności niezależnego od władzy politycznej wymiaru sprawiedliwości oraz wolnych mediów. To z kolei prowadzi do licznych protestów organizacji i ruchów obywatelskich oraz działań instytucji międzynarodowych i pozarządowych krytykujących kierunek, w którym zmierza polska polityka. Instytut Spraw Publicznych od lat zajmuje się badaniami przyczyn i skutków tych procesów. W odniesieniu do kwestii stanu demokracji i praworządności w Polsce nie jesteśmy jedynie obserwatorami. **Poprzez badania, ekspertyzy, seminaria, debaty i szkolenia, systematycznie wspieramy działania innych organizacji obywatelskich działających na rzecz i w obronie polskiej demokracji.** Współtworzymy i uczestniczymy w działaniach licznych prodemokratycznych koalicji, zarówno krajowych jak i ponadnarodowych. W 2022 roku przygotowaliśmy i opublikowaliśmy, sami lub z partnerami, szereg stanowisk i rezolucji kierowanych do konkretnych instytucji lub opinii publicznej. Przykładem takiego działania może być [apel do Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie o monitoring polskich wyborów w 2023 roku](#). Uczestniczymy także w sposób formalny w działaniach organizacji i sieci. Od września 2022 roku, ISP wiceprzewodniczy Civil Society Pillar przy Community of

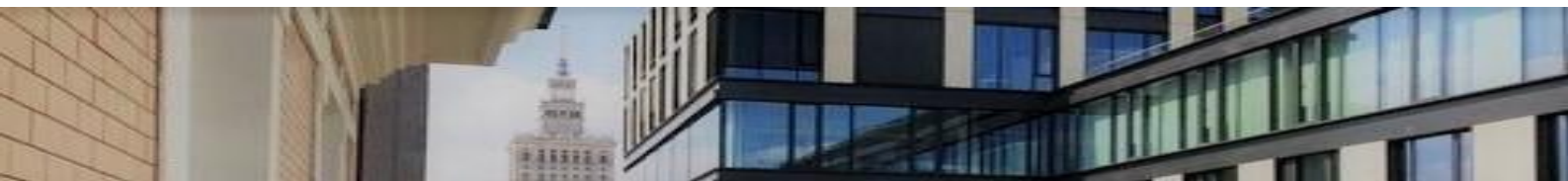
Democracies. Nasi przedstawiciele wchodzą do władz innych ważnych instytucji, jak European Civic Forum czy Prague Civil Society Center. Tak wszechstronna i aktywna obecność w prodemokratycznych instytucjach zwielokrotnia impact prowadzonych przez Instytut działań na rzecz demokracji i społeczeństwa obywatelskiego.

Wybory parlamentarne jesienią 2023 roku, rozpoczynające cykl głosowania, w trakcie którego przez kolejne dwa lata wybierzemy osoby reprezentujące nas we władzach wszystkich szczebli, od lokalnego po europejski, mogą się okazać przełomowe dla funkcjonowania demokracji przedstawicielskiej w Polsce. W ostatnich latach rządząca w Polsce większość parlamentarna wprowadziła szereg zmian instytucjonalnych wpływających na funkcjonowanie organów sądowych oraz wyborczych, naruszając ich niezależność od władzy wykonawczej. Zaczęła też wykorzystywać dla własnych potrzeb szeroką pulę zasobów publicznych, zaczynając od mediów i spółek skarbu państwa. **Wszystko to oddaliło sposób funkcjonowania polskiego państwa od międzynarodowych standardów dotyczących rządów prawa i demokracji liberalnej.** Aby zidentyfikować wynikające z tych wydarzeń zagrożenia dla uczciwości nadchodzących wyborów oraz przyczynić się do zniwelowania ich wpływu, podjęliśmy działania pozwalające zrozumieć potencjalne zagrożenia, opracować skuteczne narzędzia ich monitorowania oraz zachęcić obywateli i obywatelki do zaangażowania w obserwowanie procesu wyborczego.

Własna wiedza ekspercka, analiza aktualnych wydarzeń i raportów z monitoringów wcześniejszych procesów wyborczych (m.in. prowadzonych przez ODiHR OBWE) pozwoliła nam dostrzec wiele podobieństw w działaniach naruszających międzynarodowe standardy wyborcze podejmowanych w różnych krajach Europy Środkowo-Wschodniej. Często są to zjawiska do tej pory niespotykane (albo nie stosowane na tak dużą skalę). Dlatego ważna była dla nas wymiana wiedzy z aktorami społeczeństwa obywatelskiego z krajów, w których poszczególne zjawiska wystąpiły już wcześniej i zostały wypracowane rozwiązania pomagające im przeciwdziałać. W szczególności, przyglądaliśmy się sprawdzonym już narzędziom służącym zwiększeniu przejrzystości oraz niezależności wyborów.

Do osiągnięcia takich celów posłużyła nam, między innymi, **organizacja serii seminariów eksperckich z udziałem osób reprezentujących kręgi prawnicze, akademickie, media oraz organizacje społeczeństwa obywatelskiego.** Ich celem było umożliwienie transferu wiedzy między ekspertami i ekspertkami a przedstawicielami i przedstawicielkami społeczeństwa obywatelskiego. Ważne dla nas w tym kontekście lekcje płynęły z przebiegu kampanii wyborczej oraz samego głosowania na Węgrzech wczesną wiosną 2022 roku. Dlatego wydarzeniu temu poświęciliśmy pierwsze seminarium, zapraszając na nie m.in. przewodniczącą misji obserwacji tych wyborów z ramienia OBWE. Zgromadzona w trakcie wszystkich spotkań wiedza posłużyła nam do opracowania analiz oraz metodologii prowadzenia monitoringu różnych aspektów procesu wyborczego. W oparciu o ten materiał w kolejnym roku zorganizujemy serię szkoleń dla koordynatorów grup monitoringowych w różnych częściach kraju.

W związku ze zbliżającymi się wyborami parlamentarnymi wspólnie z Fundacją im. Bronisława Geremka, Fundacją im. Janiny Paradowskiej i Jerzego Zimowskiego oraz Stowarzyszeniem 61 zainicjowaliśmy **cykl debat „Jaka Polska po wyborach 2023?”**. Celem tej inicjatywy była dyskusja nad najważniejszymi problemami polityczno-społeczno-

gospodarczymi, z którymi przyjdzie mierzyć się opozycji demokratycznej w trakcie kampanii wyborczej do polskiego parlamentu. Do udziału w panelach tematycznych zaprosiliśmy polityków i polityczki z czterech głównych partii opozycyjnych. Stworzyliśmy im w ten sposób możliwość rozmowy, zaprezentowania stanowisk w kluczowych sprawach, a przede wszystkim znalezienia punktów stycznych, które pozwalałyby mieć nadzieję, że perspektywa wspólnych rządów po wyborczym zwycięstwie ma realne podstawy programowe. Cykl rozpoczął się we wrześniu 2022 roku debatą „Jak wojna w Ukrainie zmieni świat?”. W kolejnych spotkaniach debatowane były również kwestie dotyczące reformy praworządności i rozliczeń w czasie okresu przejściowego, polityki zagranicznej i wizerunku Polski za granicą, edukacji, polityki klimatycznej, problemów samorządów, sytuacji gospodarki, polityki społecznej, historycznej, świeckości państwa, obronności, służb specjalnych czy wreszcie przyszłości mediów publicznych i kondycji mediów czasu wojny. Na podstawie dyskusji podczas debat przygotowane są rekomendacje obywatelskie dla głównych sił demokratycznych, które staną się podstawą raportu zbierającego wnioski ze wszystkich debat.

Nadchodzącym wyborom towarzyszy występowanie ważnych wyzwań stojących przed Polską i całym światem. Kryzys klimatyczny czy humanitarny na wschodnich granicach naszego kraju, problemy gospodarcze czy zmiany cywilizacyjne wpływające na wiele obszarów funkcjonowania państwa i społeczeństwa. Organizacje społeczeństwa obywatelskiego często mają wypracowane rozwiązania oparte na wieloletniej pracy, są. Szczególnie wartościowym sposobem ich działania jest łączenie sił w ramach tematycznych koalicji obywatelskich. Pod koniec 2022 roku, po wielomiesięcznych przygotowaniach, zaczęliśmy **5-letnią inicjatywę, w ramach której będziemy wspierać wybrane koalicje obywatelskie w zwiększeniu ich umiejętności wywierania wpływu na debatę polityczną oraz podejmowania współpracy z decydentami szczebla lokalnego i ogólnopolskiego** w celu wdrożenia postulatów programowych wypracowanych przez poszczególne koalicje.

Pod koniec stycznia 2022 wraz z grupą polskich organizacji eksperckich - Fundacją Batorego, Helsińską Fundacją Praw Człowieka, Ogólnopolską Federacją Organizacji Pozarządowych (OFOP) oraz Siecią Obywatelską Watchdog Polska - **przygotowaliśmy opinię, która stanowiła wsad do odnoszącego się do sytuacji w Polsce w 2021 roku raportu Komisji Europejskiej na temat praworządności w Unii Europejskiej**. Była to już trzecia edycja corocznego materiału, w którym Komisja Europejska analizuje, w jakim stopniu państwa członkowskie umożliwiają swoim obywatelom i obywatelkom korzystanie z podstawowych wartości (wolności, demokracji, równości i poszanowania praw człowieka, w tym praw mniejszości) oraz gwarantują funkcjonowanie niezależnego sądownictwa i mechanizmów antykorupcyjnych. W naszym opracowaniu zidentyfikowaliśmy szereg nieprawidłowości, które można było zaobserwować w Polsce w 2021 r. w takich obszarach jak funkcjonowanie sądownictwa, działanie instytucji i zasad praworządności, mechanizmy antykorupcyjne, wolność słowa, społeczeństwo obywatelskie i korzystanie z praw podstawowych. Główne obserwacje zaprezentowaliśmy też w trakcie spotkania online, zorganizowanego po opublikowaniu przez Komisję Europejską raportu latem 2022 roku.

Wsparcie aktywności i edukacji obywatelskiej

Ważnym tematem w pracy programu od dawna jest też **upowszechnienie narzędzi partycypacji obywatelskiej, szczególnie na poziomie samorządów lokalnych**. Rozwiązanie to jest dla nas istotnym sposobem wzmocnienia funkcjonowania demokracji w naszym kraju. W 2022 roku tym tematem zajęliśmy się razem z partnerami z Litwy i Łotwy, wdrażając w Polsce litewskie narzędzie do prowadzenia konsultacji społecznych z mieszkańcami w formie online. Umożliwia ono sektorowi publicznemu bezpośrednio konsultacje z obywatelami i obywatelkami za pomocą ankiet opartych na pojedynczym pytaniu, a po każdej ankiecie przekazywanie informacji zwrotnej. Nawiązaliśmy przy tym współpracę z czterema samorządami polskich miast, a w każdym zaczęliśmy organizować kilka rund dyskusji z mieszkańcami, wokół wybranych decyzji lub polityk publicznych dotyczących klimatu i środowiska naturalnego. Efekty tej pracy wykorzystamy do promowania wśród innych samorządów ww. narzędzia oraz samej idei włączenia mieszkańców w podejmowanie decyzji.

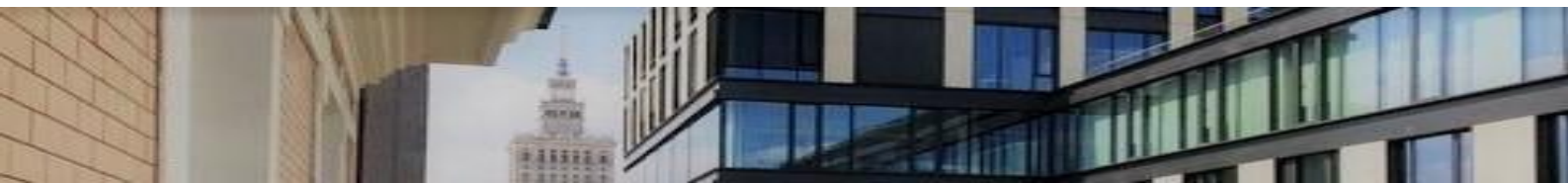
Problem gospodarowania odpadami jest jednym z kluczowych wyzwań w obszarze ochrony środowiska w Polsce. Temat ten wzbudza również znaczne emocje w lokalnych społecznościach. W obecnym stanie prawnym to na gminach spoczywa odpowiedzialność za organizację tego

procesu. Warto jest wykorzystać ten obszar ich działalności do **kształtowania umiejętności gmin w prowadzeniu dialogu z mieszkańcami oraz zachęcania tych ostatnich osób do uważniejszego przyglądania się procesom decyzyjnym w ich samorządach oraz podejmowania działań pozwalających wpłynąć na kształt odpowiednich polityk**. Budowanie w ten sposób kanałów komunikacji między przedstawicielami

samorządów oraz mieszkańcami może pomóc w niwelowaniu możliwości wystąpienia ewentualnych konfliktów. By to osiągnąć podjęliśmy działania, których celem było poznanie rzeczywistego stanu gospodarki odpadami komunalnymi w wybranych gminach i wsparcie ich w wypracowaniu rozwiązań w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy. Ważnym elementem tego procesu jest włączenie do dyskusji mieszkańców. Nawiązaliśmy też współpracę z grupą lokalnych wolontariuszy i wolontariuszek, by przeprowadzić obywatelski monitoring gospodarowania odpadami komunalnymi. Rozwiązania wypracowane z szerokim udziałem różnych grup (mieszkańców i innych lokalnych grup interesariuszy) będą w rezultacie miały szansę poprawić stan lokalnej gospodarki odpadami komunalnymi. W kolejnym roku powstanie także zbiorczy raport prezentujący rekomendacje systemowe, którym zainteresujemy opinię publiczną.

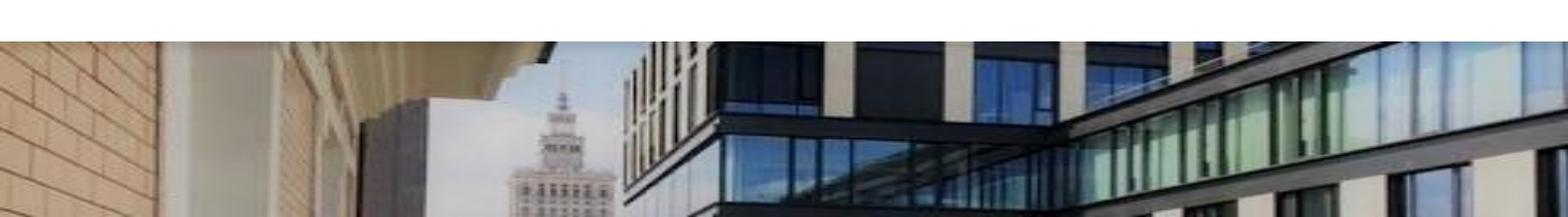

Zwiększeniu **aktywności obywatelskiej służy też kształtowanie odpowiednich umiejętności i postaw**. W programie od dawna staramy się promować sprzyjające temu nowe rozwiązania szczególnie z zakresu edukacji pozaformalnej i nieformalnej. Zainteresowanie tematem nie tylko skłoniło nas do udziału w pracach koalicji Sieć Organizacji Społecznych (SOS) dla Edukacji, szczególnie prowadzące do wypracowania zestawu polityki papers opisujących „Jakiej chcemy szkoły?”. Włączyliśmy się również w opracowanie [mapy podmiotów i aktorów zajmujących się edukacją obywatelską w Europie](#). Do zadań ekspertów programu należało wsparcie lidera projektu w dotarciu z kwestionariuszem badawczym do odpowiednich podmiotów w Polsce, udział w analizie uzyskanych odpowiedzi oraz opracowanie podsumowania dotyczącego stanu edukacji obywatelskiej w kraju.

W 2022 roku kontynuowaliśmy **działania związane z przeciwdziałaniem radykalizacji oraz ekstremizmowi, szczególnie wśród ludzi młodych**. Szczególnie ważny był dla nas w tym kontekście aspekt działań dających się zastosować na poziomie poszczególnych wspólnot samorządowych oraz dalsze wsparcie w tym zakresie osób zajmujących się pracą socjalną. W tym celu zaangażowaliśmy się w sieć Strong Cities Network, koordynowaną przez słowackie organizacje Institute for Strategic Dialogue oraz Partners for Democratic Change. Sieć obejmuje osoby uczestniczące z 8 krajów: Słowacji, Czech, Polski, Węgier, Austrii, Bułgarii, Rumunii i Gruzji. Ma na celu przekazanie im wiedzy dotyczącej metod przeciwdziałania różnym aspektom zjawiska radykalizacji. Kontynuowaliśmy też współpracę z partnerami projektu Resilience through Democratic Education (REDE) skierowaną na wzmocnienie kompetencji pracowników i pracownic socjalnych. W poszerzonym konsorcjum, między innymi o partnerów z Belgii, Cypru i Portugalii, rozpoczęliśmy w 2022 roku realizację kilkuletniego projektu Strengthening the Skills of Social Workers in Europe in Crisis (SISWEC), finansowanego w programie Erasmus+. Jego głównym celem jest identyfikacja ciekawych metod edukacyjnych, przygotowujących osoby wykonujące pracę socjalną do pracy ze skutkami głównych kryzysów naszych czasów (m.in. gospodarczego, klimatycznego, migracyjnego czy dotyczącego funkcjonowania demokracji). W oparciu o zebrane dane zorganizujemy szkolenia dla osób edukujących pracowników socjalnych i opracujemy materiały edukacyjne do pracy online.

Rozwój organizacji społecznych

W 2022 roku przygotowaliśmy **kolejny doroczny raport dotyczący Stabilności Sektora Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego w Polsce w 2021 roku** (opracowywany dla Amerykańskiej Agencji ds. Rozwoju Międzynarodowego, USAID). W oparciu o zawarte w nim obserwacje przeprowadziliśmy działania upowszechniające, kontynuując w ten sposób nasz udział w dyskursie publicznym na temat sytuacji społeczeństwa obywatelskiego i organizacji pozarządowych w Polsce. Jednym z kluczowych wydarzeń była otwarta debata, która tym razem przybrała kształt eksperckiego okrągłego stołu pt. „Czas na zmiany. Jak naprawić sytuację organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce”. Był on poświęcony sytuacji organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce oraz rozwiązań potrzebnych do wsparcia ich w dalszym rozwoju. W jego trakcie podjęliśmy refleksję o tym, w jaki sposób można odwrócić szereg niekorzystnych trendów wpływających na funkcjonowanie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w naszym kraju, dostrzegalnych od końca 2015 roku. Zastanawialiśmy się, jak po nadchodzących wyborach należy wspierać dalsze funkcjonowanie organizacji i na jakie wyzwania warto przy tym odpowiedzieć. Do takiej

rozmowy zaprosiliśmy przedstawicielki i przedstawicieli różnych opozycyjnych ugrupowań politycznych oraz osoby reprezentujące sektor obywatelski.

Do promowania rozwiązań wspierających organizacje społeczeństwa obywatelskiego, eksperci ISP wykorzystywali też wyniki **badania przeprowadzonego w 2021 roku dla Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES)** w partnerstwie z European Civic Forum, Civil Society Europe i European Center for Not-for-Profit Law. Dotyczyło ono wpływu pandemii i rozwiązań wprowadzonych w poszczególnych państwach członkowskich UE na możliwość korzystania przez organizacje społeczeństwa obywatelskiego w Unii Europejskiej z ich podstawowych praw i wolności. W trakcie jego realizacji wspólnie z ekspertami i ekspertkami z różnych części Europy pracowaliśmy nad rozwiązaniami, które pozwolą wesprzeć organizacje w ich codziennej aktywności. W 2022 roku dzieliliśmy się tymi wynikami podczas spotkań w różnych gremiach europejskich, w tym z członkami EKES, Rady Europy, European Ideas Lab europejskich Zielonych czy w ramach działań inicjatywy Reclaim Our Civil Space. Staraliśmy się w ten sposób włączyć w dyskusje dotyczące polityk publicznych wspierających organizacje społeczeństwa obywatelskiego.

Działania mające na celu kształtowanie sprzyjającego aktywności obywatelskiej środowiska prawnego i politycznego kontynuowaliśmy też we współpracy z m.in. z European Civic Forum (ECF), czyli europejską siecią organizacji obywatelskich, której ISP jest członkiem. Eksperti Instytutu włączali się w prowadzone przez sekretariat ECF **działania rzecznicze w instytucjach europejskich, dotyczące wprowadzenia mechanizmów sprzyjających funkcjonowaniu organizacji społecznych**. Wzięli też udział w pracach koncepcyjnych związanych z organizacją kolejnej edycji European Civic Academy - imprezy umożliwiającej wymianę doświadczeń między aktywistami i aktywistkami obywatelskimi oraz badaczami i badaczkami społeczeństwa obywatelskiego z różnych części Europy.

Demokracja i Społeczeństwo Obywatelskie – publikacje

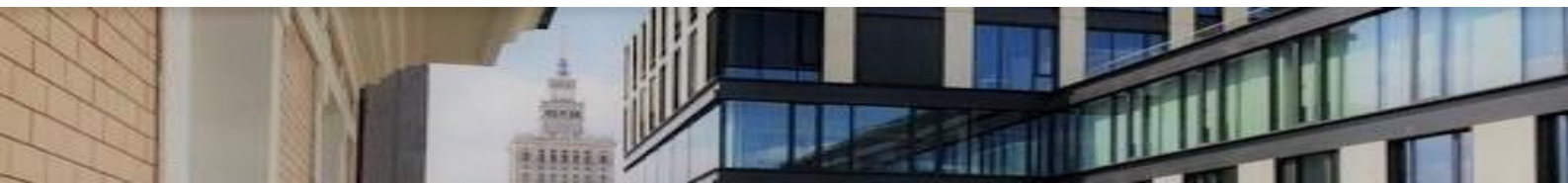

- Jacek Kucharczyk, [*Democracy in War's Shadow. How Putin's assault on Ukraine impacts Poland's democratic backsliding*](#)
- Filip Pazderski, [*Indeks Stabilności i Poziomu Rozwoju Organizacji Obywatelskich w Polsce w 2021 roku*](#)
- Joanna Arcimowicz, Beata Łaciak, [*Wspólnotowość i społeczna tożsamość współczesnych Polaków*](#)
- Filip Pazderski, [*Civil Society Organization Sustainability Index 2021: Poland*](#)
- Szymon Wójcik, [*Dialog, strategie, wartości, wizerunek. Socjologiczna analiza obywatelskich inicjatyw ustawodawczych*](#)
- Filip Pazderski, Giada Negri, Chayma Khazzani, Ivana Rosenzweigova, Boglarka Szalma, Luben Panov and Carlotta Besozzi [*The implications of the COVID-19 pandemic on fundamental rights and civic space*](#)

Demokracja i Społeczeństwo Obywatelskie – wydarzenia

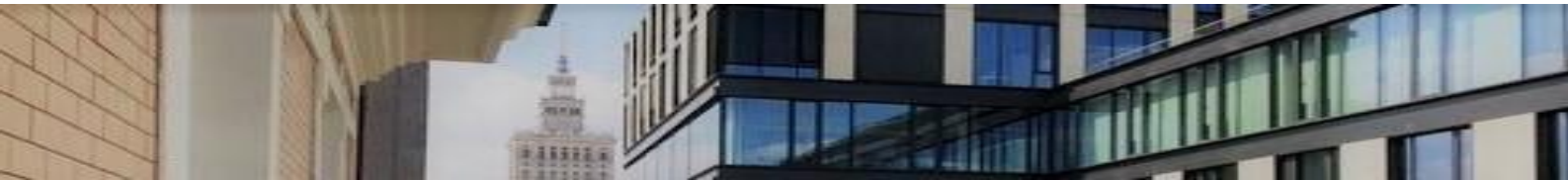
- Debata online „**Wyzwania gospodarki odpadami w gminach**”, 5 kwietnia. Debata poświęcona była problemom, z jakimi mierzą się decydenci oraz osoby odpowiadające w samorządach za gospodarkę odpadami oraz refleksji, jakie działania są konieczne w tym obszarze. W trakcie spotkania przedstawiono projekt Instytutu Spraw Publicznych, którego celem jest wsparcie społeczności lokalnych w realizacji celów gospodarki o obiegu zamkniętym.
- Debata „**Młodzi w działaniu. Mobilizacja, organizacja, radykalizacja**”, Gdańsk, 4 czerwca. Debatę w ramach Święta wolności i praw obywatelskich, odbywającego się w Europejskim Centrum Solidarności ISP zorganizował we współpracy ze Stałym

Sekretariatem Wspólnoty Demokracji. Tematem były m. in. zagadnienia związane z zaangażowaniem społeczno-politycznym ludzi młodych. Udział wziął m.in. Filip Pazderski z ISP. Dyskusję moderował Jakub Kocjan, kampanier Akcji Demokracja.

- Seminarium eksperckie **“Parliamentary elections in Hungary: lessons for Poland and the international community”**. Warszawa, 7 kwietnia Spotkanie dotyczyło przede wszystkim doświadczeń z wyborów na Węgrzech. Spotykając się kilka dni po zakończeniu głosowania w tym kraju przyglądaliśmy się bliżej pierwszym wnioskom sformułowanym przez działającą tam misję obserwacyjną wyborów ODIHR OBWE. Udział w dyskusji osób reprezentujących węgierskie organizacje społeczne zaangażowane w działania angażujące mieszkańców tego kraju przed wyborami był też dobrą okazją do poznania ciekawych pomysłów na możliwe formy aktywizowania obywatelskiego, które może być też warto wprowadzić w Polsce.
- Seminarium eksperckie **“Zagrożenia dla niezależności wyborów wynikające z naruszeń praworządności i rozmontowania instytucji demokratycznych, w tym zmian w organach wyborczych”**, Warszawa, 24 maja. Rozmowa dotyczyła niewłaściwego sposobu funkcjonowania protestów wyborczych, wpływu na proces wyborczy nieprawidłowego obsadzenia Sądu Najwyższego, zasad określających możliwość delegalizacji partii politycznych i nadzór nad ich finansowaniem przez Trybunał Konstytucyjny oraz sposobu funkcjonowania organów wyborczych centralnego i regionalnego szczebla po nowelizacji Kodeksu wyborczego z 2018 roku.
- Seminarium eksperckie **“Wybory a media. Wpływ na zachowania wyborcze, struktura rynku oraz finansowanie mediów ze środków publicznych”**, Warszawa, 10 października.
- **Spotkanie z prof. Wojciechem Sadurskim i rozmowa wokół książki “Demokracja na czarną godzinę”, prowadzenie: prof. Mirosław Wyrzykowski**, Warszawa, 23 listopada.
- Seminarium eksperckie **„Kto i jak wpływa na decyzje wyborcze? Rola mediów społecznościowych i aktorów trzecich”**, Warszawa, 1 grudnia. Wspólnie z zaproszonymi ekspertkami i ekspertami zastanowimy się nad tym, jakie zagrożenia dla niezależności i równości wyborów mogą wynikać z takich prób wpływania na ich wyniki.
- **„Czas na zmiany. Jak naprawić sytuację organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce”**, Warszawa, 16 grudnia.
- Okrągły stół ekspercki zorganizowany wokół wyników raportu Indeks Stabilności Organizacji Społeczeństwa Obywatelskiego. Dyskusja dotyczyła sytuacji organizacji społeczeństwa obywatelskiego w Polsce oraz rozwiązań potrzebnych do wsparcia ich w dalszym rozwoju.
- Cykl debat **„Jaka Polska po wyborach 2023?”**:
  - Na ile wojna Rosji zmieni świat”, Warszawa, 17 września
  - Polityka zagraniczna Polski po rządach PiS, Warszawa, 17 września
  - Reforma wymiaru sprawiedliwości”, Warszawa, 1 października
  - Sprawiedliwość okresu przejściowego, Warszawa, 1 października
  - Media publiczne w Polsce – zamykać czy reformować?, Warszawa, 15 października
  - Oświata: dość błędzenia; po prostu – XXI wiek!, Warszawa, 15 października

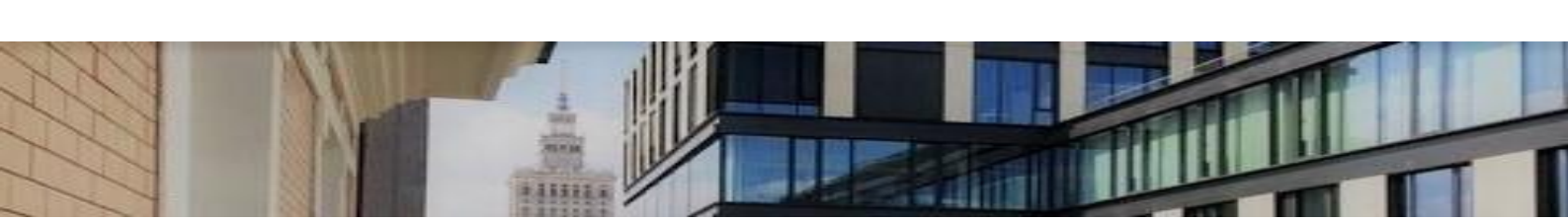
- Media czasu wojny: opis świata czy jego stwarzanie? Czwarta władza?, Warszawa, 29 października
- Wizerunek Polaków za granicą – którą twarz pokazać?, Warszawa, 29 października
- Klimat, polityka klimatyczna i zielona transformacja Polski w czasach kryzysu, Warszawa, 26 listopada
- Polska samorządem stoi”, Warszawa, 26 listopada
- W jakim stanie jest polska gospodarka?, Warszawa, 3 grudnia
- Jaka polityka gospodarcza przywróci długofalowy zrównoważony rozwój kraju?”, Warszawa, 3 grudnia

Demokracja i Społeczeństwo Obywatelskie – wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Politico: [*Poland digs in over EU rule-of-law pressure*](#)
- NGO.PL: Pod lupą: [*Czy tu zaszła zmiana? Filip Pazderski: Jesteśmy jako sektor w sytuacji gotowanej żaby*](#)”
- Natemat.pl: [*Akcje na granicy dobrego smaku, szok, autopromocja. Czy taki aktywizm ma sens?*](#)
- Euronews: [*Is Poland becoming more authoritarian?*](#)
- Politico: [*Poland digs in over EU rule-of-law pressure*](#)”

Demokracja i Społeczeństwo Obywatelskie - partnerzy

- Komisja Europejska - Program Europa dla Obywateli
- National Endowment for Democracy
- Rada Europy
- Office for Democratic Institutions and Human Rights, OSCE
- Permanent Secretariat and Civil Society Pillar of Community of Democracies
- National Democratic Institute (NDI)
- United States Agency for International Development (USAID)
- Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny (EKES)
- Prague Civil Society Center
- New School for Social Research
- DemNet
- European Civic Forum (ECF)
- Network of Democratic Research Institutes

- Networking European Citizenship Education (NECE)
- EU-Russia Civil Society Forum
- Centre for European Policy Studies (CEPS)
- Civil Society Europe
- European Center for Not-for-Profit Law (ECNL)
- Nyt Europa (Dania)
- University of Applied Sciences Salzburg,
- Association "Les Militants des Savoirs"
- The CIVICS Innovation Hub
- Centre for Public Policy PROVIDUS
- Council of the Baltic Sea States Secretariat
- European Social Network
- Institut de Formation, Recherche, Animation, Sanitaire et Social (IFRASS)
- Libera Università di Bolzano
- University of Nicosia

Europa i świat

Tematy

- Przyszłość integracji Unii Europejskiej, relacje zewnętrzne UE
- Relacje polsko-niemieckie
- Wschodnie sąsiedztwo UE

Przyszłość integracji Unii Europejskiej, relacje zewnętrzne UE

Napaść Rosji na Ukrainę w lutym 2022 zmieniła na stałe porządek światowy. Od czasów II wojny światowej kontynent europejski nie doświadczał tego rozmiaru brutalnej agresji wobec kraju sąsiada. Rosja Putina, mimo nadziei pokładanych w budowanie z nią więzów politycznych i gospodarczych przez kraje Europy Zachodniej i mimo ostrzeżeń ze strony krajów regionu Europy Środkowo-Wschodniej, sięgnęła po przemoc dla realizacji swoich planów politycznych, tworząc zagrożenie bezpośrednio dla Ukrainy, a pośrednio dla całego świata Zachodu. Polska stała się krajem frontowym - u naszych granic mają miejsce walki zbrojne, a do Polski uciekają miliony uchodźców, głównie kobiet, dzieci i osób starszych. To wyzwanie, które będzie wymagało solidarności i współpracy na poziomie UE.

Natomiast kwestia praworządności, realizacji wyroków TSUE oraz zaleceń Komisji Europejskiej w zakresie odwrócenia części reform w systemie sądownictwa pozostaje nadal wiodącym tematem w relacjach Warszawa-Bruksela. Choć hasło polexitu chwilowo zniknęło z politycznej agendy, nie musi oznaczać, że nie wróci przy najbliższej okazji na pierwsze strony gazet. **Monitorowanie postaw społecznych wobec członkostwa w UE i podatności na wzbudzanie nieufności wobec instytucji UE było naszym zadaniem w 2022 i będzie w następnych latach.**

Nadchodzące wybory do Parlamentu Europejskiego w 2024 roku będą okazją do **przypomnienia Karty Praw Podstawowych UE** i wynikających z jej zapisów praw i wolności obywatelskich. Poprzez sztukę wybranych w konkursie europejskich artystów i artystek chcemy podejmować dyskusję o wartościach europejskich i docierać do nowych grup docelowych, które z reguły pomijane są w debatach o przyszłości Europy.

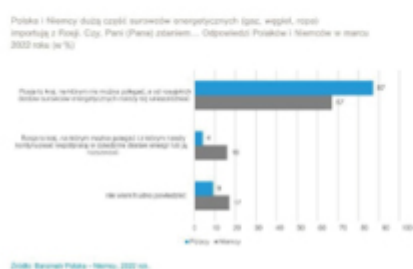
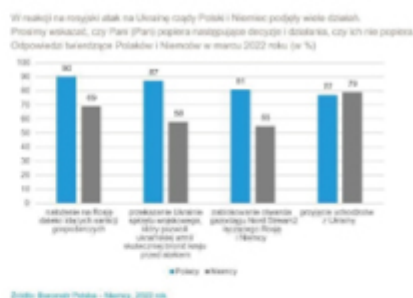
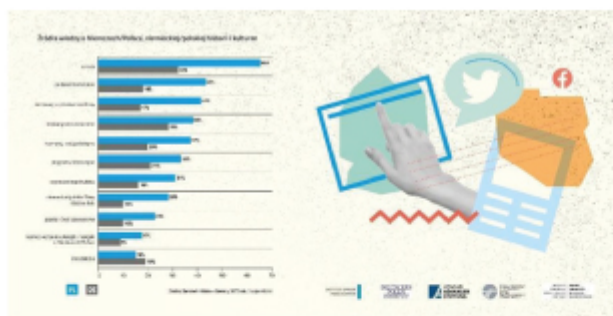
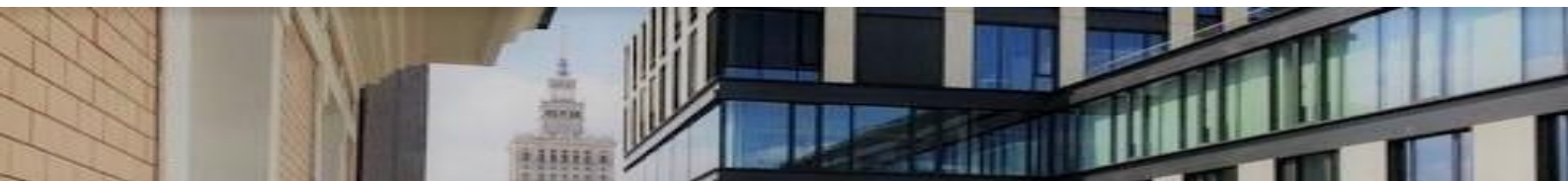

Relacje polsko-niemieckie

Postawy wobec agresji Rosji na Ukrainę, ocena pomocy rządów Polski i Niemiec dla Ukrainy, jak i ocena dalszej współpracy z Rosją w zakresie gospodarczym, politycznym i militarnym znalazły się, obok standardowych pytań o wzajemne postrzeganie, w tegorocznej edycji **badania sondażowych Barometr Polska-Niemcy**. Dodatkowo przeprowadzone zostało badanie wśród grupy wiekowej 18-29 lat z pytaniami o źródła wiedzy i dotychczasowe kontakty z krajem sąsiada. Badanie pozwoliło uchwycić kanały komunikacji, jakimi można docierać do młodych dorosłych w obu krajach z informacjami o drugim kraju; oraz w jaki sposób można zachęcić młodzież do nawiązywania kontaktów, wizyt czy udziału w programach wymiany.

Napięcia wokół obecnie prowadzonej wojny w Ukrainie prowadzą do porównań z II wojną światową, a ta nadal obecna jest w świadomości oraz w debacie publicznej. Nigdy więcej wojny rozbrzmiewa po obu stronach Odry i Nysy, ale znaczenie przypisywane temu sloganowi różni się w wyniku odmiennych doświadczeń historycznych i polityki historycznej prowadzonej przez rządy PRL, NRD i RFN. **Prześledzenie doniesień medialnych o sobie nawzajem w obu krajach z ostatnich 20 lat pozwoliło na zidentyfikowanie trudności w komunikacji o sobie i ze sobą oraz zidentyfikowanie ram interpretacyjnych**, jakimi posługujemy się opisując mieszkańców i kraj sąsiada. Publikacje w ramach projektu „Aktorzy, obszary, sposoby – komunikacja polsko-niemiecka: ze sobą i o sobie” wydane w 2022 roku pozwoliły na głębsze spojrzenie na wspólną przeszłość, ale i wyzwania teraźniejszości i współpracy w przyszłości.

Wojna w Ukrainie i dyskusja o bezpieczeństwie w Europie po raz kolejny pokazała **różnice między Polską a Niemcami w odniesieniu do relacji transatlantyckich i znaczenia obecności USA w polityce, gospodarce i obronności Europy**. Badania sondażowe w Polsce i Niemczech pozwoliły na uchwycenie podobieństw i różnic w społecznym odbiorze wsparcia i współpracy z USA i europejskimi partnerami w kontekście wojny w Ukrainie i jej konsekwencji dla bezpieczeństwa regionu.

Wschodnie sąsiedztwo UE

W obliczu fundamentalnych zmian we wschodnim sąsiedztwie monitorowaliśmy procesy i zmiany w naszej części Europy jak nową sytuację geopolityczną, wywołaną agresją Rosji na Ukrainę, nowy etap w relacjach społecznych polsko-ukraińskich, sytuację inicjatyw opozycyjnych z Białorusi i Rosji. **Instytut z wieloletnią tradycją współpracy z partnerskimi organizacjami i ekspertami z Ukrainy wspierał ich działalność badawczą** poprzez organizację stypendiów i innych form współpracy.

Solidarity Fellowship with the Ukrainian expert community

Rosyjska agresja na Ukrainę zmusiła miliony obywateli Ukrainy do opuszczenia swojego kraju, w tym członków społeczności think tanków, pracowników naukowych i intelektualistów. Część z nich przyjechała do Polski, szukając schronienia, ale także możliwości dalszego angażowania się we wspieranie niepodległości Ukrainy oraz prozachodniego i proeuropejskiego wyboru swojego kraju. Chcąc wyrazić naszą solidarność z ukraińskimi koleżankami i kolegami, powołaliśmy w ISP Program Stypendialny dla ukraińskich ekspertów i ekspertek. Pierwszą stypendystką w jego ramach została dr Marta Sydoruk, Analityczka Biura Rektora na Wołyńskim Uniwersytecie Narodowym im. Łesi Ukrainki. Podczas współpracy z ISP dr Sydoruk analizowała drogę integracji Ukrainy z Unią Europejską.

Europa i świat – publikacje

- Waldemar Czachur, Peter Oliver Loew, Agnieszka Łada-Konefał, Beata Ociepka, Bastian Sendhardt, [*Wojujące sąsiedztwo? Jak wojna kształtuje dialog polsko-niemiecki*](#)
- Jacek Kucharczyk, Małgorzata Kopka-Piątek, [*Transatlantic Cooperation in the Context of Russian Aggression Against Ukraine. Polish and German Opinions - Research Report*](#)
- Agnieszka Łada-Konefał, Bastian Sendhardt, [*Polacy i Niemcy o sobie nawzajem na Facebooku*](#)
- Marta Sydoruk, [*The Ukrainian Journey towards the EU: Reforms – Resilience – Recovery*](#)

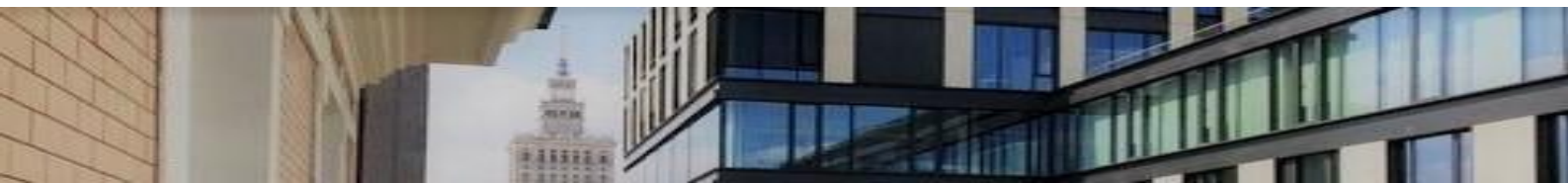

- Justyna Arendarska, Agnieszka Łada-Konefał, Bastian Sendhardt, [Sąsiedztwo w ramach Polacy i Niemcy o sobie nawzajem w przekazie prasowym](#)
- Waldemar Czachur, Peter Oliver Loew, ["Nigdy więcej wojny!"](#)
- Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada, [Poles and Germans - How distant and how close? Polish-German Barometer 2022 Summary](#)
- Marta Sydoruk, [On Good Track – from Aspirations to Candidate Status. The Final Stage of Ukraine’s Diplomatic Marathon](#)
- Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada-Konefał, [Polacy i Niemcy - jak dalecy, jak bliscy. Barometr Polska - Niemcy 2022](#)
- Agnieszka Łada-Konefał, [Młodzi dorośli z Polski i z Niemiec o źródłach wiedzy i obrazie kraju sąsiada](#)
- Beata Ociepka, [Dyplomacja publiczna Polski i zagraniczna polityka kulturalna Niemiec w stosunkach wzajemnych](#)
- Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada-Konefał, [Polacy i Niemcy o rosyjskiej agresji na Ukrainę. Barometr Polska-Niemcy 2022 \(wydanie specjalne\)](#)
- Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada-Konefał, [Mit einer Stimme. Deutsche und Polen über den russischen Angriff auf die Ukraine. Deutsch-Polnisches Barometer 2022 Sonderausgabe](#)

Europa i świat – wydarzenia

- **“Polacy i Niemcy – jak dalecy, jak bliscy. Barometr Polska-Niemcy 2022”**, prezentacja raportu i dyskusja z udziałem Davida Gregosza, dyrektora Fundacji Konrada Adenauera w Polsce, dr Jacka Kucharczyka, Prezesa zarządu, Instytutu Spraw Publicznych, dr Agnieszki Łady-Konefał, wicedyrektor, Deutsches Polen-Institut Dr Jacek Kucharczyk, Prezes Zarządu, Instytut Spraw Publicznych, Małgorzaty Kopki - Piątek, dyrektorka Programu Europejskiego ISP. Warszawa, 29 czerwca
- **“Nigdy więcej wojny! 1 września w kulturze pamięci Polski i Niemiec w latach 1945–1989”**, prezentacja książki i dyskusja z autorami. Prelegenci: Waldemar Czachur, Uniwersytet Warszawski, Peter Oliver Loew, Deutsches Polen Institut, Annemarie Franke, Instytut Europejskiej Sieci Pamięć i Solidarność, Małgorzata Kopka-Piątek, ISP. Warszawa, 6 września.
- **“Sąsiedztwo w ramach. Polacy i Niemcy o sobie nawzajem”**, prezentacja książki i debata z udziałem dr Justyny Arendarskiej, Uniwersytet Wrocławski, Bastiana Sendhardta, Niemiecki Instytut Spraw Polskich, Phillipa Fritza, „Die Welt“, Łukasza Grajewskiego, „Tygodnik Powszechny”, dr Agnieszki Łada-Konefał, Niemiecki Instytut Spraw Polskich, Moniki Sieradzkiej, Deutsche Welle. Warszawa, 19 września.

Europa i świat – wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Rzeczpospolita, Agnieszka Łada-Konefał, Jacek Kucharczyk: [„Niebezpieczna retoryka. Polacy są zgodni, że słowne ataki polskich władz na rząd w Berlinie szkodzą naszym relacjom”](#)
- Rzeczpospolita: [„Niemcy wróg wymarzony”](#)
- Rzeczpospolita: [„Sondaż: Polacy popierają przyjęcie ukraińskich uchodźców”](#)
- Gospodarka. Dziennik.pl: [„Niepokojący wzrost nastrojów antyniemieckich w Polsce. „Die Welt”: Tak źle jeszcze nie było”](#)
- Onet.pl: [„Co dalej z unijnymi pieniędzmi dla Polski? „Rząd się okopuje”](#)
- Natemat.pl: [„Miejmy nadzieję, że nie jest za późno”. Czyli jak PiS stoi w rozkroku przed wyborami we Francji”](#)
- Natemat.pl: [„Spryt Morawieckiego, wyborczy PR, czy groźna gra. Tak eksperci oceniają jego działania ws. Ukrainy”](#)
- Polityka.pl: [„A może Trójmorze? Dlaczego warto rozwijać tę inicjatywę”](#)
- Przegląd: [“Pomoc uchodźcom to maraton, a nie sprint”](#)
- Nowa Trybuna Opolska: “Polacy coraz bardziej krytyczni wobec Niemiec”
- Wyborcza.pl: [“Wojna na Ukrainie. Polacy za przyjmowaniem uchodźców \[SONDAŻ\]”](#)
- Deutsche Welle: [“Sondaż: 75 procent Niemców boi się Rosji”](#)
- Oko.press [“Polska – Niemcy. Po chwilowej odwilży biznes as usual, czyli ataki z Warszawy niestety nie ustają”](#)
- Oko.press: [“Miesiąc od wybuchu wojny. Nowe sankcje na Rosję i dostawy broni dla Ukrainy”](#)

- Kurier Szczeciński *“Na wschód od Odry nadmiar polityki, na zachód niedostatek edukacji. Polacy I Niemcy o sobie”*
- Audycje TOK-FM, rozmowa z Agnieszką Ładą-Konefał: [“Barometr Polska-Niemcy. Wydanie specjalne o Rosji”](#)
- El Pais: [“La guerra en Ucrania impulsa el perfil internacional de Polonia”](#)
- Carnegie Europe: [“Judy Asks: Does the EU Need a New Enlargement Policy?”](#)
- Euractiv: [“Jak Polacy, Niemcy i Francuzi postrzegają Trójkąt Weimarski i jego rolę w UE?”](#)
- Carnegie Europe: [Judy Asks: Is Europe Taking Resilience Seriously?](#)

Europa i świat – partnerzy

- Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki (PNFN)
- Konrad Adenauer Stiftung Biuro w Warszawie
- Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej
- Deutsches-Polen Institut Darmstadt (DPI)
- European Policy Institutes Network
- European Policy Center
- Biuro Informacyjne Parlamentu Europejskiego w Polsce
- Przedstawicielstwo Komisji Europejskiej w Polsce
- Fundacja im. Heinricha Bölla Biuro w Warszawie
- Nyt Europa, Dania

Migracje

Tematy

- Polityka azylowa i integracja osób migrujących przymusowo w UE
- Aktywność społeczna migrantów i migrantek przebywających w Polsce

Polityka azylowa i integracja osób migrujących przymusowo w UE

W czerwcu 2022 r. **zakończyła się realizacja sześcioletniego, międzynarodowego projektu „Krajowy Mechanizm Ewaluacji Integracji. Monitoring i poprawa integracji beneficjentów ochrony międzynarodowej” (NIEM)**. ISP, jako lider tego projektu, we współpracy z partnerami wydał liczne różnego rodzaju publikacje podsumowujące wyniki badań na temat integracji osób uchodźczych w 14 krajach Unii Europejskiej. Były to m.in.: raport porównawczy i 14 raportów krajowych z ostatniej rundy badań zrealizowanych w ramach projektu, policy brief na temat aktywności uchodźców i uchodźczyń w życiu publicznym, analiza działań podjętych przez rządy Łotwy i Litwy w reakcji na napływ do tych krajów migrantów i migrantek przekraczających nielegalnie granicę UE z Białorusią, a także analizę na temat tego, jak ramy polityk integracyjnych państw UE wpływają na długoterminowe perspektywy integracji osób uciekających przed wojną w Ukrainie. Ponadto, w ramach tego projektu zorganizowano szereg konferencji, w tym konferencję międzynarodową, która odbyła się 20 czerwca 2022 roku w Brukseli.

W drugiej połowie 2022 roku ISP rozpoczął międzynarodowy projekt badawczy MOBILEurope, finansowany z grantu Komisji Europejskiej, którego **tematem jest praca sezonowa i przygraniczna**. Instytut pełni w tym projekcie rolę partnera, liderem jest zaś Niezależna Koalicja Związków Zawodowych Madrytu - Coalición Sindical Independiente de Trabajadores de Madrid). Projekt ma na celu pogłębienie wiedzy na temat następujących dziedzin: zatrudnienie, warunki pracy i ochrony socjalnej dla pracowników granicznych, sezonowych i migrantów w okresie kryzysu COVID-19, a także dialogu społecznego i negocjacji zbiorowych w tym zakresie.

DOWNLOAD
REPORT

Aktywność społeczna migrantów i migrantek przebywających w Polsce

W 2022 roku zespół ISP kontynuował realizację rozpoczętego wiosną 2021 roku projektu „My o nas dla Was – wiedza na rzecz organizacji migranckich” w ramach programu „Aktywni Obywatele - Fundusz Krajowy”. Wiosną opublikowano **raport z badań na temat aktualnej sytuacji działających w Polsce organizacji i inicjatyw migranckich**, tj. założonych i prowadzonych przez osoby z doświadczeniem migracji. Publiczna prezentacja tego raportu odbyła się 29 czerwca 2022 r. w Warszawie. Natomiast w lipcu przystąpiono do drugiego etapu projektu, który zakładał opracowanie strategii rozwoju organizacji i inicjatyw migranckich.

Ile zidentyfikowaliśmy organizacji założonych przez osoby z doświadczeniem migracyjnym i uchodźczym?

27 fundacji
8 stowarzyszeń
1 stowarzyszenie zwykłych
5 organizacji nieformalnych
2 inicjatyw przy organizacjach
1 w trakcie powstania
Razem: 47

Migracje – publikacje

- Anna Górska, Anna Dolińska, Jacek Kucharczyk (red.) [*National Integration Evaluation Mechanisms \(NIEM\) in 14 EU Member States Project Summary 2016-2022*](#)

26

Ile zidentyfikowaliśmy organizacji założonych przez osoby z doświadczeniem migracyjnym i uchodźczym?

The map shows the following counts by voivodeship:

- Warsaw (Stolica): 28
- Pomorskie: 3
- Kujawsko-Pomorskie: 2
- Łódzkie: 1
- Świętokrzyskie: 1
- Mazowieckie: 1
- Wielkopolskie: 1
- Opole: 1

27 fundacji
8 stowarzyszeń
1 stowarzyszeń zwykłych
5 organizacji nieformalnych
2 inicjatyw przy organizacjach
1 w trakcie powstania

Razem: 47

Vodopr [C]h
Looorystator
Nacyny
Autism
otomafaci

50
4000
6000
8000
10000

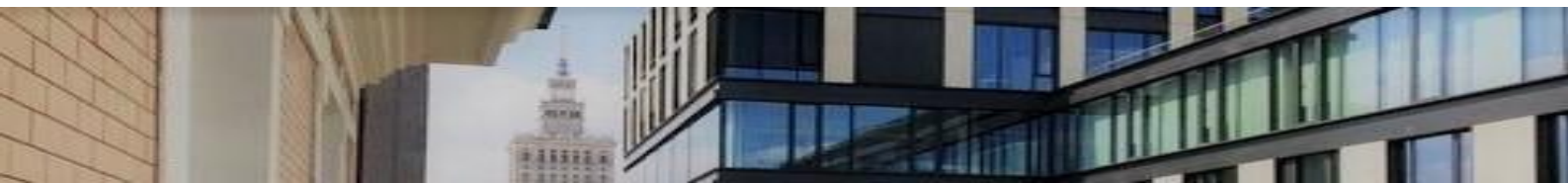
100%
90%
80%
70%
60%
50%

Migracje – publikacje

- 26

- Anna Dolińska, Anna Górská, Kseniya Homel, Jacek Kucharczyk (red.), [*Integracja uchodźczyń i uchodźców w Polsce. Niemal równe prawa, nierówne szanse*](#)
- Anna Dolińska, Anna Górská, Kseniya Homel, Jacek Kucharczyk (red.), [*Integracja uchodźczyń i uchodźców w Polsce. Niemal równe prawa, nierówne szanse*](#)
- Kseniya Homel, [*Participation of beneficiaries of international protection in the public sphere*](#)
- Kseniya Homel, [*Diagnoza sytuacji organizacji i inicjatyw osób z doświadczeniem migracji i uchodźstwa w Polsce Raport z badań*](#)
- [*Comparative report on the influx of irregular migrants across the border of Belarus: the response by the governments of Lithuania and Latvia*](#)
- [*Caught by surprise? How underdeveloped refugee integration policies will impede the integration of those displaced by the war in Ukraine*](#)
- [*Manifesto on Refugee Integration in Bulgaria*](#)
Marie Hermanova, Jakub Andrle, [*Integration at first hand: reception, adaptation and integration in the Czech Republic from the perspective of refugees themselves*](#)
- Sinem Yilmaz, [*Data gaps in refugee integration in Europe: A comparative assessment of data availability in 14 EU countries*](#)
- Alexander Wolffhardt, Carmine Conte, Sinem Yilmaz, [*The European benchmark for refugee integration: a comparative analysis of the National integration Evaluation Mechanism in 14 eu countries. Evaluation 2: Comprehensive Report*](#)

Publikacje są dostępne na stronie forintegration.eu

[Evaluation 2. National Reports](#)

- [*Интеграцията на бежанци в България 2021: Всеобхватен мониторингов доклад.pdf*](#)
- [*Integration of beneficiaries of international protection in the Netherlands: Third set of results from the National Integration Evaluation Mechanism \(NIEM\).pdf.pdf*](#)
- [*National Integration Evaluation Mechanism National Report on Hungary. 1 January 2020 - 24 February 2022.pdf*](#)
- [*Εθνική Εκθεση Για Τον Μηχανισμό Αξιολόγησης Της Ενταξης Των Δικαιούχων Διεθνούς Προστασίας Ελλάδα 2022.pdf*](#)
- [*National report on the evaluation mechanism of the integration of beneficiaries of international protection Greece 2022.pdf*](#)
- [*Latvian integration system 2019 – 2021: Stagnation before positive change?.pdf*](#)
- [*Latvijas integrācijas sistēma no 2019. līdz 2021. gadam: stagnācija pirms pozitīvām pārmaiņām?.pdf*](#)
- [*Integrace držitelů mezinárodní ochrany v ČR.pdf*](#)
- [*Informe nacional para España, NIEM 2022. Sobre el sistema de acogida e integración para solicitantes y beneficiarios de protección internacional.pdf*](#)
- [*National Integration Evaluation Mechanism Slovenia. Report for 2020–2021.pdf*](#)
- [*Mehanizem za evalvacijo integracije Slovenija. Poročilo za obdobje 2020–2021.pdf*](#)

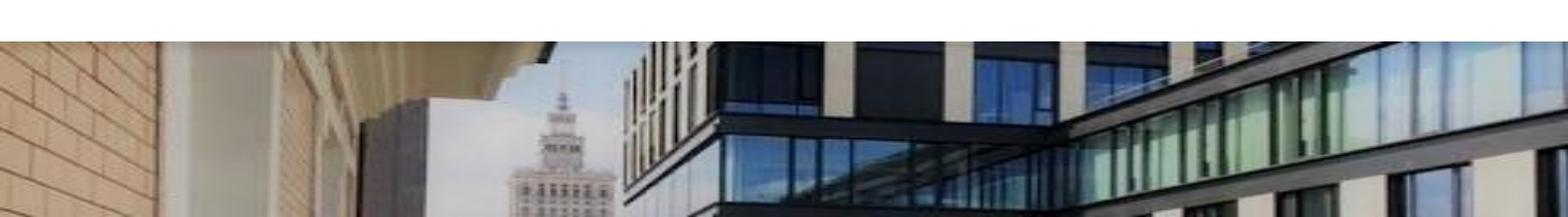

- *Évaluation des politiques d'intégration en France entre 2020 et 2021.pdf*
- *Raport de evaluare a sistemului național de integrare a beneficiarilor de protecție internațională.pdf*
- *Beneficiari di protezione internazionale ed integrazione in Italia. Normative, politiche, numeri e sfide.pdf*
- *Beneficiaries of international protection and integration in Italy. Regulations, policies, data and challenges .pdf*
- *Integracja uchodźczyń i uchodźców w Polsce – niemal równe prawa, nierówne szanse. Raport krajowy 2020.pdf*
- *Measuring refugee integration policies in Sweden – Results from the National Integration Evaluation Mechanism 2021.pdf*
- *Pabėgėlių integracija Europoje – atsakingas požiūris. Projekto „Nacionalinis Integracijos Vertinimo Mechanizmas“ (NIEM) nacionalinė ataskaita (III).pdf*

Migracje – wydarzenia

- **“Niemał równe prawa, nierówne szanse”: Prezentacja Raportu z ostatniej rundy badań Krajowego Mechanizmu Ewaluacji Integracji za rok 2020.** Wydarzenie wieńczące międzynarodowy projekt badawczy "Krajowy Mechanizm Ewaluacji Integracji" (The National Integration Evaluation Mechanism), Warszawa, 9 czerwca.
“Integracja uchodźców i uchodźczyń w Polsce”. Konferencja końcowa sześcioletniego projektu badawczego "Krajowy Mechanizm Ewaluacji Integracji" NIEM, Gdańsk, 27 czerwca.
- **“Organizacje i inicjatywy migranckie w Polsce - prezentacja raportu z badań”.** Warszawa 30 czerwca.

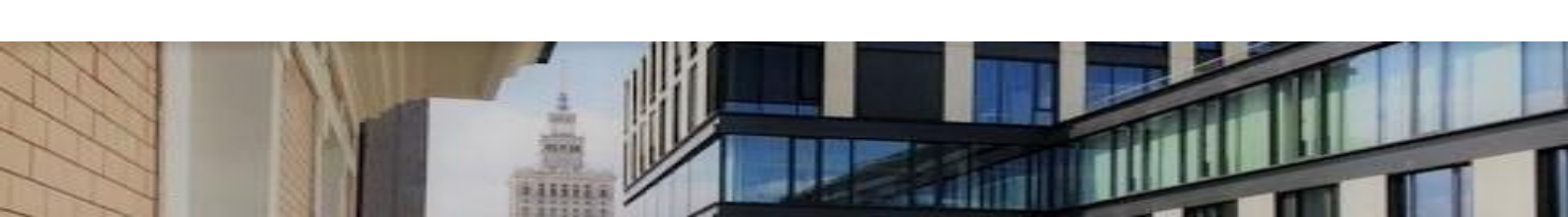

Migracje – wybrane artykuły w mediach, komentarze

- Rzeczpospolita: [“Sondaż: Polacy popierają przyjęcie ukraińskich uchodźców. Ponad połowa badanych uważa, że w obliczu rosyjskiej agresji na Ukrainę, polski rząd powinien przyjąć uchodźców z tego kraju - wynika z sondażu przeprowadzonego przez Instytut Spraw Publicznych.”](#)
- Wyborcza.pl: Apel 96 organizacji o równe traktowanie osób uciekających przed wojną w Ukrainie, <https://wyborcza.pl/7,162657,28192274,apel-96-organizacji-o-rowne-traktowanie-osob-uciekajacych-przed.html>
- Newsweek: “Rzeczpospolita niejednego narodu”
- Business Insider Polska: [“Kraje przyjmujące najwięcej uchodźców są najmniej przygotowane. Raport”](#)
- Oko.press: [“Gdzie jest polska polityka migracyjna? Nie da się rozwiązać wszystkich problemów pieniędzmi”](#)
- Oko.press: [Osoby z Ukrainy zapłacą za życie w centrach pomocy? Sprzeczne z prawem UE, niehumanitarne, okrutne](#)
- Carnegie Europe: [“Judy Asks: Is Migration Europe’s Achilles Heel?”](#)
- Washington Post: [“Polish schools expect as many Ukrainian refugees as there are students in Los Angeles”](#)
- UK in a changing Europe: [“EU-Polish relations: border protection, rule of law sanctions and democratic values”](#)

Migracje – partnerzy

- European Migration Center
- Biuro UNHCR w Polsce (partner strategiczny projektu NIEM)
- Uniwersytet Warszawski - Wydział Stosowanych Nauk Społecznych i Resocjalizacji (partner strategiczny projektu NIEM)
- Ministerstwo Edukacji Narodowej (partner strategiczny Projektu NIEM)
- Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej (partner strategiczny projektu NIEM)
- Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji (partner strategiczny projektu NIEM)
- Fundacja im. Friedricha Eberta, biuro w Budapeszcie
- International Visegrad Fund
- Fundacja Bertelsmanna
- Migration Policy Institute Europe
- MPG - Migration Policy Group (Belgia)
- CIDOB – Barcelona Centre for International Affairs (Hiszpania)

- Bulgarian Council on Refugees and Migrants (Bułgaria)
- Association Multi Kulti Collective (Bułgaria)
- People in Need (Czechy)
- France Terre d'Asile (Francja)
- Menedék – Hungarian Association for Migrants (Węgry)
- Fondazione ISMU – Initiatives and Studies on Multi-ethnicity (Włochy)
- Providus (Łotwa)
- The Centre for Public Innovation (Rumunia)
- Maastricht University (Niderlandy)
- Diversity Development Group (Litwa)
- Peace Institute (Słowenia)
- Malmö University (Szwecja)
- ANTIGONE Information and Documentation Centre on Racism, Ecology, Peace and Non Violence (Grecja)
- Migracyjne Centrum Analityczne przy Urzędzie ds. Cudzoziemców
- Fundacja Friedricha Eberta, biuro w Warszawie
- Fundacja Heinricha Bölla, biuro w Warszawie, Pradze i Brukseli

Polityka społeczna i dialog społeczny

W 2022 roku dwa główne konteksty stanowiły ramę dla działalności Programu Polityki Społecznej: pandemia COVID-19 i jej społeczno-gospodarcze konsekwencje, a także eskalacja działań wojennych w Ukrainie. **Badaliśmy wpływ tych dwóch czynników na dialog społeczny, zbiorowe stosunki pracy i warunki pracy** w poszczególnych sektorach i grupach zawodowych.

Kontynuowaliśmy **badania nad pracą zdalną** i jej uregulowaniem ustawowym i na poziomie zakładów pracy, **warunkom pracy zawodów opiekuńczych** w sektorze ochrony zdrowia i pomocy społecznej, na których spoczywał główny ciężar zmagania się z infekcjami koronawirusem. Przyglądaliśmy się dynamice zmian w sektorze handlu i rozwiązaniom pozwalającym utrzymać nieprzerwanie pracę, aby zapewnić ciągłość krwioobiegu gospodarczego, a także wpływowi pandemii na pracowników platformowych. W 2022 roku analizowaliśmy szeroko zakrojoną dyskusję z partnerami społecznymi i innymi interesariuszami na temat propozycji dyrektywy **o poprawie warunków pracy przez platformy cyfrowe**.

Przyglądaliśmy się także **najnowszemu zjawiskom na rynku pracy** takim jak automatyzacja, cyfryzacja, sztuczna inteligencja, Internet rzeczy w kontekście ich wpływu zmianę struktury gospodarki i stosunków pracy. Szczególną uwagę w kontekście zjawisk cyfryzacyjnych przykładaliśmy do badania trzech sektorów: **ochrony zdrowia, administracji publicznej i sektora energetycznego**, które okazały się kluczowe dla funkcjonowania infrastruktury krytycznej dla gospodarki i zaspokojenia potrzeb społecznych podczas pandemii.

Ponadto opracowaliśmy **ekspertyzę poświęconą problemowi emerytur pomostowych** we współpracy z CPS “Dialog” i Radą Dialogu Społecznego, której celem była ocena stanu zdrowia i warunków pracy osób uprawnionych do skorzystania z emerytury pomostowej, a także dotychczasowych programów publicznych skierowanych do tej grupy.

W pierwszych miesiącach 2022 roku **zakończyliśmy część wcześniejszych działań** z poprzednich lat w następujących tematach: (1) egzekwowanie praw pracowniczych w procesach międzynarodowych restrukturyzacji w korporacjach ponadnarodowych, w tym przy wykorzystaniu narzędzia europejskich rad zakładowych i partycypacji pracowników w zarządzaniu; (2) szkolnictwo zawodowe w jego dualnym wymiarze przyjmując perspektywę porównawczą zestawiając wyniki badań w Polsce z innymi krajami partnerstwa (Hiszpanią, Portugalią i Grecją); (3) realizacja założeń Europejskiego Zielonego Ładu w sektorze hutnictwa i metalurgii w kontekście procesu sprawiedliwej transformacji.

W drugiej połowie 2022 roku natomiast **podjęliśmy lub kontynuowaliśmy** następujące tematy: praca zdalna, rozwój usług e-commerce w okresie pandemii, praca platformowa, automatyzacja, dekarbonizacja i sprawiedliwa transformacja, a także różne aspekty partycypacji pracowniczej: partycypacja w zarządzaniu przedsiębiorstwami, procesy informowania i konsultacji w korporacjach ponadnarodowych w UE poprzez instrument europejskich rad zakładowych (ze szczególnym uwzględnieniem procesów cyfryzacji w przemyśle).

W 2022 roku prowadziliśmy **monitoring stosunków pracy i procesów restrukturyzacji** dla Europejskiej Fundacji na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy (Eurofound), który koncentrował się na europejskim poziomie dialogu społecznego.

Rozwijaliśmy także funkcję Instytutu Spraw Publicznych jako podmiotu zewnętrznie zapewniającego jakość (Podmioty Zewnętrzne Zapewniania Jakości) procesów walidacji i certyfikacji w ramach Krajowej Ramy Kwalifikacji oraz nawiązaliśmy współpracę z kolejnymi instytucjami certyfikującymi.

Polityka społeczna i dialog społeczny – publikacje

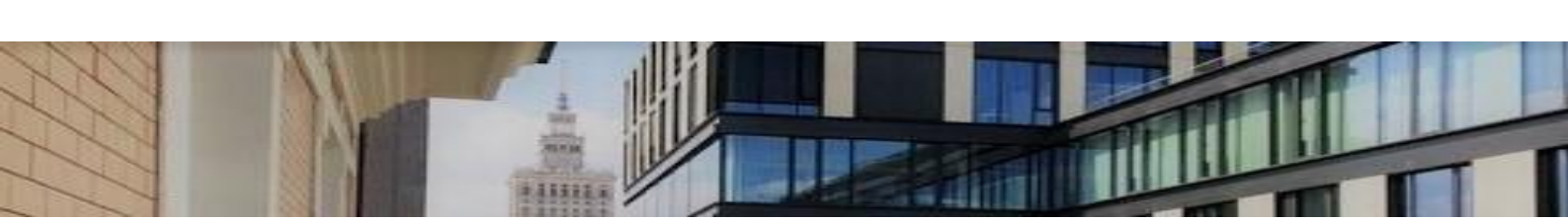

- Dominik Owczarek, [Praca poza siedzibą pracodawcy w Polsce Fakty, regulacje i perspektywa partnerów społecznych](#)
- Dominik Owczarek [Let us participate – raport podsumowujący](#)
- Maciej Pańków, [Dialog społeczny wokół dualnego kształcenia zawodowego w Polsce. Raport z badania](#)
- Janina Petelczyc, Tomasz Lasocki [Dylemat wygaszenia emerytur pomostowych. Interdyscyplinarna analiza stanu obecnego oraz rekomendacje na przyszłość](#)
- Dominik Owczarek, [Don't GIG up your rights. Country update Poland](#)

Polityka społeczna i dialog społeczny – wydarzenia

- Debata „**Droga do integracji ukraińskich uchodźców na rynku pracy w Polsce**”. Warszawa, 25 kwietnia.
- Debata „**Przyszłość dualnej edukacji zawodowej w Polsce**”. Warszawa 5 lipca.
- Dyskusja i prezentacja raportu: „**Praca zdalna - blisko czy daleko?**”, Warszawa, 8 listopada.

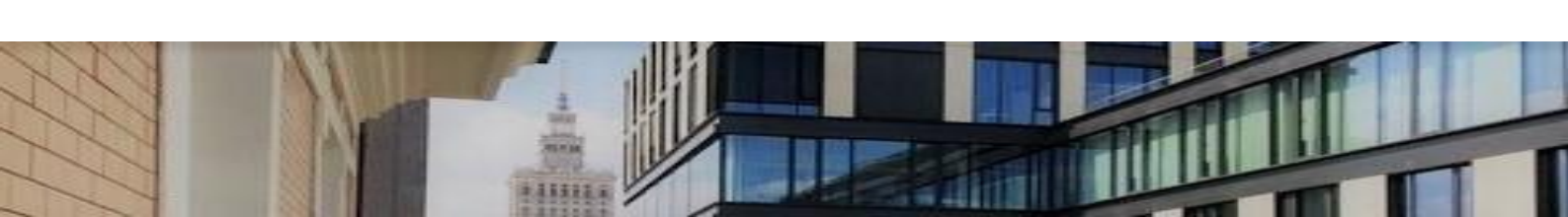

Polityka Społeczna i dialog społeczny– wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Natemat.pl: [*"Syn myślał, że cały blok, w którym mieszka kolega, to jego dom". Świat dzieci z przedmieść*](#)
- Natemat.pl: [*"Nie płot da ci bezpieczeństwo, a sąsiad. Polskie miasta w końcu odzegnują się od grodzonych osiedli"*](#)
- Oko.press: [*"Pracę w Polsce znalazło niecałe 70 tys. uchodźców z Ukrainy. To mało czy dużo?"*](#)
- Oko.press: [*"Osoby z Ukrainy zapłacą za życie w centrach pomocy? Sprzeczne z prawem UE, niehumanitarne, okrutne"*](#)
- Audycje Tok.FM: [*"Potencjał platform pracy w Polsce nadal niewykorzystany"*](#)
- Oko.press: [*"Płaca Ukrainki nie taka jak Polki lub Polaka? „Rząd widzi problem. Ale rozwiązanie to fikcja"*](#)
- Oko.press: [*"Rząd ułatwi uchodźcom podjęcie pracy. Dobry ruch, ale to ułamek tego, co trzeba zrobić \[EKSPERT\]"*](#)
- Spidersweb: [*"Szara strefa aplikacji, cyfrowi gangmasterzy i pizza. Kurierzy próbują złamać system Glovo"*](#)
- Radio Szczecin: [*"Piątek - weekendu początek. Polacy pracują najdłużej w Europie, wielu - wielu na więcej niż jednym etacie lub dłużej niż 8 godzin."*](#)
- Oko.press: [*"Fala strajków zatrzęsnie Polską? Narasta bunt pracowników prywatnych firm"*](#)
- Spidersweb: [*"Ciężko pracuj, baw się, twórz historię. Bylebyś nie zakładał związku zawodowego w Amazonie"*](#)

Polityka społeczna i dialog społeczny – partnerzy

- Dyrekcja Generalna ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego
- European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions
- European Observatory of Digital Labour Platforms przy European Trade Union Institute
- Trade Union Related Research Institutes (TURI) Network
- Friedrich Ebert Stiftung
- European Social Observatory (Belgia)
- University of Durham (Wielka Brytania)
- University of Ferrara (Włochy)
- Fondazione Giacomo Brodolini (Włochy)
- Superiore di Studi Universitari e di Perfezionamento s Anna (Włochy)

- NOTUS-ASR, Hiszpania
- Working Life Research Centre FORBA, Vienna
- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych
- NSZZ „Solidarność”
- Confederazione Generale Italiana del Lavoro –CGIL (Włochy)
- Confederación Sindical Independiente (FETICO - Hiszpania)
- Confederazione Generale Sindicati Autonomi Lavoratori CONFSAL
- CEP (Hiszpania)
- OPZZ „Konfederacja Pracy”
- Związek Nauczycielstwa Polskiego
- Związek Zawodowy Pracowników Przemysłu Miedziowego
- Federacja Związków Zawodowych Metalowców i Hutników w Polsce
- Ogólnopolski Związek Zawodowy Górnictwa Naftowego i Gazownictwa
- Konfederacja Lewiatan
- Związek Rzemiosła Polskiego
- Centrum Partnerstwa Społecznego „Dialog”
- Akademia Pedagogiki Specjalnej im. M. Grzegorzewskiej
- FORMAC

Równość płci

Tematy

- Bezpieczna przestrzeń wspólna dla wszystkich
- Aktywność społeczna i polityczna kobiet

Bezpieczna przestrzeń wspólna dla wszystkich

Przemoc, w tym przemoc seksualna, w miejscu pracy pozbawia ludzi godności i stanowi zagrożenie dla równych szans oraz bezpiecznego, zdrowego i wydajnego środowiska pracy. Prowadzony w latach 2021-22 projekt „SET THE TONE - Social Economy Tackling the unfair Treatment of wOmen iN Enterprises” („Nadaj ton - ekonomia społeczna na drodze do równego traktowania kobiet w miejscu pracy”) **miał na celu wywarcie wpływu na podejście pracodawców i pracowników (niezależnie od ich płci), oraz ich codzienne zachowania w miejscu pracy, dotyczące stereotypów płciowych i przemocy warunkowanej płcią.** Zarówno pracodawcy jak i pracownicy pełnią kluczowe role w zakresie zapobiegania i zgłaszania przypadków molestowania seksualnego. Poprzez badania ankietowe sprawdziliśmy świadomość problemu a następnie przez szkolenia i materiały e-learningowe zaoferowaliśmy wsparcie dla wielu podmiotów rynku pracy w radzeniu sobie zarówno z zapobieganiem jak i interwencją w sytuacji stosowania przemocy w miejscach pracy. W dotarciu do pracodawców i pracowników w Polsce pomogło nam Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych.

Promocja postaw otwartości i tolerancji wobec osób LGBT+ pozostaje ważnym zadaniem w dbaniu o inkluzywność i poszanowanie różnorodności w społeczeństwie. **ISP bierze udział w promocji nagrody LGBT+ Diamonds Awards.** To konkurs, w ramach którego od 5 lat nagradzani _ne są Ci_Te, którzy_re dbają o akceptację, równe prawa i szacunek dla różnorodności w miejscu pracy i poza nim. Tegoroczni laureaci to w kategorii:

Pracodawca_czyni roku wspierający_a osoby LGBT+: BNP Paribas Bank Polska, w kategorii: Pracownicza sieć LGBT+ roku: Citi Poland Pride Network (Citi/Citi Handlowy), Place of Pride (Skanska); Ambasador_ka osób LGBT+: Ewelina Negowetti; Inicjatywa roku wspierająca osoby LGBT+: Koalicja Miast Maszerujących po Równość Osób LGBTQIA+, Partnerstwo roku (organizacja pozarządowa): Polskie Towarzystwo Prawa Antydyskryminacyjnego, i w kategorii: Inicjatywa lokalna roku: Koło Naukowe MyGender (Uniwersytet SWPS).

Aktywność społeczna i polityczna kobiet

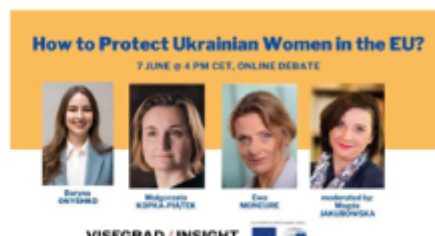
Co motywuje kobiety do zaangażowania na rzecz lokalnej społeczności, skąd czerpią inspiracje? Jak postrzegają swoje sukcesy i porażki? Co aktywistki myślą o polityce i politykach? W ramach współpracy z Fundacją Rzecz Społeczna z Katowic przeprowadziliśmy badania jakościowe z aktywnymi społecznie kobietami z regionu Śląska. Z raportu [“Kto jak kto, ale to kobiety powinny zmieniać świat. Raport z badań aktywistek z województwa śląskiego”](#) wynika, że główną motywacją jest niezgoda na zastany porządek a polityka to mało przyjazny ale niezbędny do zmiany obszar zaangażowania.

Równość płci – publikacje

- Małgorzata Druciarek, Małgorzata Kopka-Piątek, [“Kto jak kto, ale to kobiety powinny zmieniać świat. Raport z badań aktywistek z województwa śląskiego”](#)
- Materiały e-learningowe w języku polskim [Molestowanie seksualne w miejscu pracy](#)

Równość płci – wydarzenia

- Udział Małgorzaty Druciarek, kierowniczki Obserwatorium Równości Płci ISP w konferencji **"Beyond the Glass Ceiling"**, Association for Female Empowerment, 17 marca
- Udział Małgorzaty Druciarek, kierowniczki Obserwatorium Równości Płci ISP w konferencji Konferencji Przewodniczących Delegacji Parlamentu Europejskiego

“Promoting gender equality through parliamentary diplomacy”, Strasbourg, 10 marca.

- Udział Małgorzaty Kopki-Piatek, dyrektorki Programu Europejskiego ISP w panelu **„Women leaders - kobiety w biznesie”** podczas Europejskiego Kongresu Gospodarczego, Katowice 25-27 kwietnia
- Szkolenie **”Bezpieczna firma- przeciwdziałanie molestowaniu seksualnemu w miejscu pracy”**, 14 czerwca
- Udział Małgorzaty Kopki-Piatek, dyrektorki Programu Europejskiego w debacie **“How to Protect Ukrainian Women in the EU?”**, Visegrad Insight Event, 2 czerwca
- **“Rozdanie nagród @LGBT+ Diamonds Awards 2022!”**, Warszawa 26 października
- **“Równo, godnie i bezpiecznie. Zapobieganie zachowaniom niepożądanym – dobre praktyki”** - Debata z udziałem Małgorzaty Kopka-Piątek, Instytut Spraw Publicznych, Warszawa, 8 listopada.
- Udział Małgorzaty Kopki-Piątek, dyrektorki Programu Europejskiego w konferencji **„Be the change: making work places safe from sexual harassment”**, Bruksela, 25 listopada.

Równość płci – wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Pulshr.pl: [*Nie ma jednej recepty na to, jak stać się liderką*](#)
- Wysokieobcasy: [*“Kobiety odgrywają więcej ról w warunkach konfliktu. Wykonują tytaniczną, często niewidoczną pracę”*](#)
- Onet.pl: [*“Czy gniew poszedł na marne? \[OPINIA\] Z końcem października 2021 r. minął rok od orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego, które drastycznie zaostrzyło zakaz aborcji w Polsce”*](#).
- Reset Obywatelski: [*“To jest wojna”*](#), rozmowa z Małgorzatą Druciarek
- Dziennik Łódzki [*“Kobiety przywództwo - zarządzanie z empatią”*](#)
- Głos Wielkopolski [*“Kobiety przywództwo - zarządzanie z empatią”*](#)

Równość płci - partnerzy

- Fundacja Rzecz Społeczna, Katowice
- Office for Democratic Institutions and Human Rights
- Diesis Network
- Forma.Azione
- Consorzio Meuccio Ruini
- Confederación Española de Cooperativas de Trabajo Asociado
- Foundation for Improvement of Employment Possibilities

Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna

Tematy

- Sprawiedliwa transformacja gospodarek w kierunku niskoemisyjnym
- Rola kobiet w zielonej transformacji
- Dezinformacja dotycząca klimatu i polityki klimatycznej

Sprawiedliwa transformacja gospodarek w kierunku niskoemisyjnym

Głównym tematem działań Programu w 2022 roku była **transformacja gospodarek w kierunku niskoemisyjnym**. Kontynuowaliśmy temat **wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu i strategii redukcji emisji** w społecznie odpowiedzialny sposób wśród pracowników i pracodawców przemysłu stalowego i metalowego w różnych krajach Europy. Skupiliśmy się na opracowaniu narzędzia e-learningowego, który ma wyposażać przedstawicieli pracodawców i pracowników w niezbędną wiedzę umożliwiającą partycypacyjne wdrażanie Europejskiego Zielonego Ładu na poziomie przedsiębiorstwa. Opracowaliśmy wytyczne do działania na poziomie przedsiębiorstwa. Zostały one wdrożone i upowszechnione poprzez szereg działań dla przedstawicieli pracowników i pracodawców, jak również decydentów na poziomie UE.

PZRIPK kontynuował także prace związane z tematem sprawiedliwej transformacji. Jest to szczególnie ważne w odniesieniu do grup, które najbardziej odczują skutki zmian. Wśród nich są górnicy. Ich głos brakuje jednak w toczącej się debacie. Dodatkowo górnicy to jedna z grup, na którą patrzymy w stereotypowy sposób i postrzegamy jako szczególnie uprzywilejowaną. Dlatego w realizowanym przez nas przedsięwzięciu postanowiliśmy oddać im głos i poznać ich punkt widzenia na zieloną transformację i dekarbonizację, perspektywy na przyszłość, postrzeganie przyszłości zawodowej oraz sytuacji swoich rodzin i społeczności lokalnych, zmiany klimatu i polityki publicznej związanej z przeciwdziałaniem tym zmianom oraz postulatów kierowanych do władz publicznych na szczeblu centralnym i lokalnym w związku z nadchodzącymi zmianami. Służyły temu **przeprowadzone przez nas badania górników ze Śląska i Wielkopolski**. Stały się one podstawą kampanii medialnej, w której m.in. opowiadaliśmy historie górników i mówiliśmy o ich postrzeganiu transformacji i ochrony klimatu. Chcieliśmy, aby projekt pomógł nam jako społeczeństwu przepracowywać zachodzące

zmiany i szukać wspólnego języka dyskusji o wyzwaniach, przed jakimi stoimy, i o przyszłości po węglu.

Wspólnie z Programem Demokracji i Społeczeństwa Obywatelskiego zajmowaliśmy się także tematem **gospodarki odpadami w gminach**, koncentrując się przede wszystkim na diagnozie gospodarki odpadami w wybranych społecznościach lokalnych z udziałem wolontariuszy, a także opracowaniu rozwiązań związanych z odpadami, które będą odpowiadały na zidentyfikowane lokalne problemy w tym zakresie.

Dyrektorka Programu dr Paulina Sobiesiak-Penszko była także zaangażowana w prace sieci Climate Leadership prowadzonej przez Centrum UNEP/GRID-Warszawa i budującej społeczność liderów realnej zmiany w biznesie na rzecz neutralności klimatycznej i zrównoważonego rozwoju.

Rola kobiet w zielonej transformacji

**Kobiety
dla klimatu**

W Programie kontynuowaliśmy temat roli kobiet w zielonej transformacji. W 2020 roku Instytut Spraw Publicznych wspólnie z Heinrich-Böll-Stiftung Warszawa stworzył (dostępny na stronie: <https://www.kobietydlaklimatu.pl/>). Tworząc tę internetową publikację dla i o aktywistkach klimatycznych, chcieliśmy docenić te kobiety, które już walczą z katastrofą klimatyczną, a także zachęcić i zmobilizować te, które byłyby zainteresowane podjęciem takiej aktywności, ale potrzebują zachęty, inspiracji i wsparcia w tym zakresie. Nasz projekt okazał się nie tylko sukcesem komunikacyjnym podejmującym temat roli kobiet w aktywizmie klimatycznym i zainicjowanie kolejnych inicjatyw skierowanych do kobiet działających na rzecz klimatu, ale także umożliwił stworzenie sieci młodych

aktywistek klimatycznych w Polsce. Opierając się na tym doświadczeniu, w 2022 roku rozbudowaliśmy Inspirator prezentując szerszej publiczności wybrane liderki wiejskie, pokazujące, jak można zaangażować się w ochronę klimatu i bioróżnorodności poprzez działania na rzecz zrównoważonego rolnictwa. Dzięki temu projektowi mogliśmy odnaleźć i lepiej poznać kobiety z obszarów wiejskich, promować ich działania i dążenia, wzmacniać je i wspierać tworzenie sieci kobiet wiejskich mieszkających w różnych częściach Polski.

Dezinformacja dotycząca klimatu i polityki klimatycznej

W 2022 podjęliśmy temat dezinformacji dotyczącej klimatu i polityki klimatycznej. Poruszając się w zatłoczonym, szybko zmieniającym się świecie stosujemy proste mechanizmy selekcji i oceny materiału. Nie mamy też często kompetencji, by zweryfikować docierające do nas informacje. W sytuacji, kiedy najbliższa dekada zdecyduje czy uda się zatrzymać katastrofę klimatyczną, potrzebujemy skutecznych metod radzenia sobie z manipulowaniem naszymi przekonaniami i emocjami za pomocą dezinformacji. Jednocześnie brakuje wiedzy na temat dezinformacji związanej z klimatem, jak i potencjału jej oddziaływania na opinię publiczną w Polsce. **Postawiliśmy sobie za cel przede wszystkim poznanie i próbę zrozumienia tego zjawiska poprzez analizę mediów o różnych profilach światopoglądowych**

pod kątem upowszechniania przez nie dezinformacji, a także badania świadomości, wiedzy i podatności polskiego społeczeństwa na dezinformację. Raporty, które powstały w ramach tego projektu odbiły się szerokim echem medialnym i znacząco wpłynęły na kształtowanie się debaty publicznej w tym obszarze.

Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna – publikacje

- Paulina Sobiesiak-Penszko, [*Kobiety, wieś. Klimat. Środowisko. W mozaice postaw, poglądów i działań*](#)
- Paulina Sobiesiak-Penszko, [*„Zmiana klimatu. Co warto wiedzieć? Jak przeciwdziałać dezinformacji?”*](#)
- Paulina Sobiesiak-Penszko, Małgorzata Koziarek, Filip Pazderski, [*“Co po węglu? Górnicy o klimacie, transformacji i przyszłości”*](#)
- Paulina Sobiesiak-Penszko, Małgorzata Kopka-Piątek, [*“Szaleńcy spod szyldu agend klimatycznych. Dezinformacja i propaganda w sprawach zmiany klimatu i polityki klimatycznej. Raport z monitoringu mediów”*](#)
- Paulina Sobiesiak-Penszko, Filip Pazderski, [*Dezinformacja wokół klimatu i polityki klimatycznej. Opinie Polek i Polaków*](#)
- Paulina Sobiesiak-Penszko, Małgorzata Kopka-Piątek, [*Inspirator “Kobiety dla klimatu” - edycja wiejska*](#)
- Paulina Sobiesiak-Penszko, [*Bezpieczeństwo żywnościowe, zrównoważone rolnictwo i ochrona klimatu*](#), Climate Leadership 2022

Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna – wydarzenia

- Debata online **“Wyzwania gospodarki odpadami w gminach”**, 5 kwietnia.
- Debata online **"Kobiety. Wieś. Klimat i Środowisko. Jak uwzględnić perspektywę kobiet w zielonej transformacji?"**, 30 maja.
- Udział dr Pauliny Sobiesiak-Penszko w Campusie Polska Przyszłości, **“Dezinformacja i klimat w naszych głowach - jak meblowany jest nasz świat”**, 29 sierpnia.
- Prezentacja wyników badań i dyskusja **"Co po węglu? Górnicy o klimacie, transformacji i przyszłości. Prezentacja wyników badań"**, 20 września.
- Debata publiczna **“Co po węglu? Górnicy, sprawiedliwa transformacja i przyszłość regionów węglowych”**, 12 października.
- Udział dr Pauliny Sobiesiak-Penszko w konferencji **“Zrównoważone jutro”** Fundacji HumanDoc i Uniwersytetu Warszawskiego
- Debata **"Klimat, polityka klimatyczna i zielona transformacja Polski w czasach kryzysu"** z cyklu “Jaka Polska po wyborach 2023, 26 listopada
- Udział dr Pauliny Sobiesiak-Penszko w konferencji Rady Etyki Reklamy pt.: **Etyka przekazów reklamowych w obliczu nowych wyzwań i zagrożeń**, 8 grudnia 2022.
- **Warsztaty dla rolniczek, aktywistek klimatycznych**, z udziałem bohaterek Inspiratora Kobiety dla Klimatu, 14 grudnia.

Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna – wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Oko.press: [„2/3 górników uważa, że za bardzo polegamy na węglu. O dekarbonizacji mówią: „Trzeba, choć serce boli”](#)
- Deutsche Welle [„Die polnische Klimabewegung ist weiblich - ihr Gesicht ist Dominika Lasota”](#)
- Śląska Opinia o Klimacie [„Górnicy o transformacji”](#) – wywiad z dr Pauliną Sobiesiak-Penszko
- Tygodnik Polityka [„Palta, co chceta”](#) - wywiad z dr Pauliną Sobiesiak-Penszko
- Cykl wywiadów w ramach działań mających na celu walkę z dezinformacją o klimacie: Next.Gazeta.pl:
[„Kto zaprzecza zmianom klimatu, ten się ośmiesza. Czas na działanie”](#), wywiad z Anitą Sowińską, posłanką Nowej Lewicy.
<https://next.gazeta.pl/next/7,172392,29205584,mucha-dlaczego-politycy-dopiero-obudzili-sie-ws-klimatu-m-in.html>, wywiad z Joanną Muchą z Polska 2050.
<https://next.gazeta.pl/next/7,172392,29206107,sawicki-wielkie-zbiorniki-retencyjne-czy-marzenia-o-zeglownosci.html>, wywiad z Markiem Sawickim z PSL
<https://next.gazeta.pl/next/7,172392,29205970,poncyliusz-jezdzac-20-lat-temu-przez-slask-zima-na-sniegu.html>, wywiad z Pawłem Poncyliuszem z Koalicji Obywatelskiej
- Gazeta.pl, [Zapytali górników o zieloną transformację i zmiany klimatu. Widzą to zagrożenie i zupełnie nie ufają rządowi.](#)
- Naukawpolsce.pl, [„Badanie/Zmiany klimatu wpisały się w polaryzację społeczną na wzór polityki”](#)
- Tygodnik Powszechny, [„Komu \(nie\) ufać w sprawie klimatu”](#)
- Gazeta.pl, [Polacy winią przede wszystkim polityków za dezinformację klimatyczną](#)
- Onet.pl, [Prawie połowa Polaków natknęła się na fake newsy dotyczące klimatu](#)
- Super Express, [Górnicy nie wiedzą, czym się będą zajmować po likwidacji kopalni. Rządowi nie ufają](#)
- Zielony Podcast, [Co górnicy myślą o kryzysie klimatycznym?](#)

Zrównoważony rozwój i polityka klimatyczna – partnerzy

- European Climate Foundation
- Purpose Climate Lab
- Heinrich Böll Stiftung
- European Institute of Innovation & Technology (EIT) Food
- Open Society Foundations
- Foundation Open Society Institute

Edukacja Cyfrowa

Tematy

- Edukacja zdalna i cyfrowa
- Podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli i nauczycielek

Od wiosny 2022 roku szkoły, po przerwie związanej z pandemią Covid-19, pracowały już w trybie stacjonarnym bogatsze o wiedzę i doświadczenia nabyte w czasie pandemii, jak i dzięki udziałowi w wielu inicjatywach związanych z wykorzystaniem technologii informacyjno-komunikacyjnych (TIK) w nauczaniu, takich jak m.in. projekt „Lekcja:Enter”. **Czy cyfrowa rewolucja, której doświadczyła polska szkoła zmieniła ją na trwałe? Jak podtrzymać i wesprzeć transformację cyfrową szkół z jak największą korzyścią dla uczniów i uczennic oraz pracowników i kadry zarządzającej szkołami?**

W 2022 roku kontynuowaliśmy realizację projektu „Lekcja:Enter” mającego na celu **podnoszenie kompetencji cyfrowych nauczycieli i nauczycielek**. W jego ramach zespół ISP był odpowiedzialny m.in. za **badania w szkołach poświęcone wykorzystaniu technologii w nauczaniu i uczeniu się** po zakończeniu przez nie edukacji zdalnej, postrzeganiu roli technologii w edukacji oraz dalszym wyzwaniom związanym z transformacją szkół. Prowadziliśmy także dalsze badania kompetencji cyfrowych nauczycieli przystępujących do projektu, bieżącą ewaluację działań szkoleniowych kierowanych do różnych grup nauczycieli oraz ocenę efektów wsparcia udzielanego nauczycielom w trakcie projektu.

Ogłaszamy wyniki konkursu
dobrych praktyk!

z TIK w szkołach.

ISP realizował także działania sieciujące polegające m.in. na organizacji wizyt studyjnych dla uczestników projektu, mających stanowić inspirację dla nauczycieli i dyrektorów do wykorzystywania technologii informacyjno-komunikacyjnych w codziennej pracy dydaktycznej oraz spotkania ponadregionalne, służące m.in. wymianie wiedzy i doświadczeń związanych z cyfryzacją edukacji. Przeprowadziliśmy również III edycję konkursu dobrych praktyk dotyczących wykorzystania technologii w nauczaniu i wdrażania rozwiązań instytucjonalnych związanych

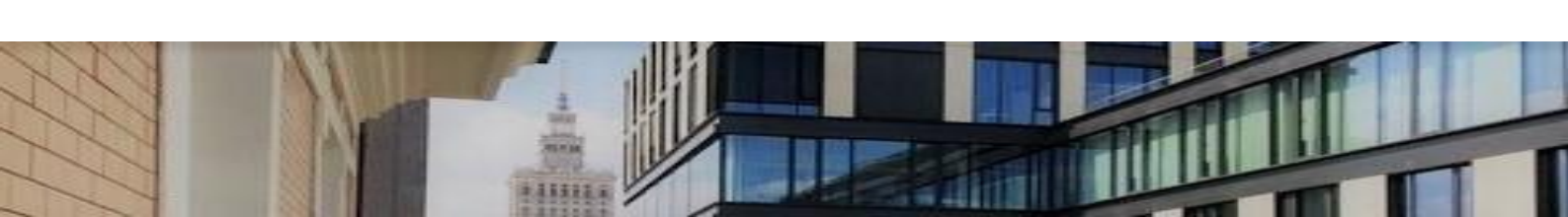
Edukacja cyfrowa – publikacje

- P. Sobiesiak-Penszko, [*Kompetencje cyfrowe, postawy i wykorzystanie technologii przez uczniów i uczennice*](#)

Edukacja cyfrowa – wydarzenia

- **“Lista 100’2021 ogłoszenie listy laureatów”**, Gala wręczenia wyróżnień przyznawanych przez Szerokie Porozumienie na rzecz Umiejętności Cyfrowych 100 osobom, które w wyróżniający sposób przyczyniły się do podniesienia umiejętności cyfrowych w Polsce w 2021 roku, Warszawa, 27 stycznia.
- Lekcja: Enter - Wizyta studyjna online, 21 kwietnia.
- Lekcja: Enter - Wizyta studyjna online, 26 kwietnia.
- **“Czy i jak rozmawiać z dziećmi o wojnie?. Webinary dla rodziców oraz nauczycielek i nauczycieli”**
- **“Transformacja Cyfrowa Szkół ’2022 w moim regionie. Co dalej?”**. Województwo - podlaskie, lubuskie, dolnośląskie, wielkopolskie, zachodniopomorskie. Opracowanie rekomendacji, które przyczynią się do upowszechnienia stosowania nowych technologii w edukacji oraz kształtowanie świadomej i otwartej postawy kadry pedagogicznej wobec włączania TIK w klasie, 17 maja.
- **“Transformacja Cyfrowa Szkół ’2022 w moim regionie. Co dalej?”**. Województwo - opolskie, śląskie, świętokrzyskie, małopolskie, podkarpackie, 31 maja.
- Lekcja: Enter - Wizyta studyjna online, 7 czerwca.

- **“Transformacja Cyfrowa Szkół ’2022 w moim regionie. Co dalej?”**. Województwo -podlaskie, mazowieckie, warmińsko-mazurskie, kujawsko-pomorskie, pomorskie, 28 września.
- **“Transformacja cyfrowa szkół ’2023. Uczenie się oparte na grach?”** Województwo - podkarpackie, opolskie, śląskie, łódzkie, lubelskie, 19 października.
- Lekcja: Enter - Wizyta studyjna online, 19 listopada.
- Lekcja: Enter - Wizyta studyjna online, 28 listopada.
- Lekcja: Enter - Wizyta studyjna online, 29 listopada.
- Szkolenie dla organizacji **“Dezinformacja – jak ją powstrzymać? Jak się bronić?”**, 7 grudnia.

Edukacja cyfrowa – wybrane artykuły, komentarze w mediach

- Wprost.pl: [„Lekcja: Enter” – czas na zmiany w nauczaniu](#)
- Gazeta.pl: [”Oczekiwania wobec nauczycieli wciąż rosną. Trzeba szukać wsparcia i podążać z duchem czasu”](#)
- Głos Nauczycielski: [„Jak gonimy cyfrową Europę?”](#)
- Głos.pl: [„OGŁOSZENIE. Lekcje, na które czekają uczniowie”](#)

Edukacja cyfrowa – partnerzy

- Fundacja Orange
- Fundacja Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego
- Coalition for Digital Skills and Jobs (European Commission)
- Szerokie Porozumienie na rzecz Umiejętności Cyfrowych
- Sieć Organizacji Społecznych dla Edukacji

Dział publikacji

W roku 2022 Instytut Spraw Publicznych upowszechniał wyniki swoich badań w książkach i raportach. Wydaliśmy 30 publikacji – w większości w wersji elektronicznej. Lista publikacji ISP została wyszczególniona w rozdziałach poświęconych pracy poszczególnych programów Instytutu.

Obok koordynacji produkcji raportów, książek i analiz, dział publikacji ISP w 2022 roku koncentrował się głównie na zapewnieniu wysokiej jakości standardów technicznych prowadzenia debat, seminariów i konferencji on-line. Dzięki wykorzystaniu platformy Zoom i oferowanych przez nią możliwości, Instytut prowadził zaplanowane spotkania z zaproszonymi gośćmi, dodatkowo transmitując je na ogólnodostępnym kanale facebook.com/InstytutSprawPublicznychISP.

Tytuł		Data utworzenia 11	Wyświetlone minuty	👤 ↓
 Ten post nie zawiera tekstu Instytut Spraw Publicznych	Wyświetl statystyki	16 maj 2022	3 tys. Wyświetlone minuty	
 Spotkanie i rozmowa z profesorem Wojciechem Sadurskim Instytut Spraw Publicznych	Wyświetl statystyki	23 lis 2022	2,7 tys. Wyświetlone minuty	
 Okrągły stół - Indeks Stabilności CSO Instytut Spraw Publicznych	Wyświetl statystyki	16 gru 2022	2,3 tys. Wyświetlone minuty	
 Praca zdalna - blisko czy daleko? Instytut Spraw Publicznych	Wyświetl statystyki	8 lis 2022	2,1 tys. Wyświetlone minuty	
 Na progu roku wyborczego zastanawiamy się nad zagrożeniami d... Instytut Spraw Publicznych	Wyświetl statystyki	1 cze 2022	1,4 tys. Wyświetlone minuty	
 Równo, godnie, bezpiecznie Instytut Spraw Publicznych	Wyświetl statystyki	8 lis 2022	1,1 tys. Wyświetlone minuty	

Korzystając z materiałów pozyskanych w trakcie spotkań online, przygotowano również krótkie filmy prezentujące w nowoczesnej formie kluczowe, najważniejsze elementy prowadzonych debat. Przygotowane materiały publikowane były na internetowych kanałach ISP - youtube.com/ISPTThinkTank oraz facebook.com/InstytutSprawPublicznychISP.

W 2022 roku materiały wideo Instytutu były otwierane 46 000 razy, notując łącznie 1321 godzin wyświetlania.

Spis Projektów ISP realizowanych w roku 2022

„Indeks poziomu rozwoju i stabilności organizacji obywatelskich - CSO Sustainability Index” (2021)

Koordynator projektu/ekspert: Filip Pazderski

ISP od 2004 roku bada ocenę kondycji organizacji obywatelskich w Polsce, zgodnie z metodologią Indeksu Stabilności (CSO Sustainability Index) – międzynarodowego, corocznego badania, koordynowanego przez United States Agency for International Development (USAID). W trakcie panelu dyskusyjnego eksperci oraz ekspertki oceniają poziom rozwoju i stabilność trzeciego sektora uwzględniając siedem wymiarów: otoczenie prawne, zdolności organizacyjne, kondycję finansową, rzecznictwo, świadczone usługi, infrastrukturę i wizerunek społeczny. Wyniki publikowane są w książkowym raporcie dotyczącym sytuacji w całym regionie Europy Środkowo-Wschodniej i Azji Centralnej oraz na stronach USAID. Na początku 2021 roku zorganizowaliśmy panel ekspercki, którego wyniki, uzupełnione o dane pochodzące z innych badań i analiz, zostały przedstawione w raporcie dotyczącym stabilności sektora pozarządowego w Polsce w poprzednim roku. Wnioski dotyczące Polski zostały wykorzystane w działaniach upowszechniających oraz do włączenia się w debatę w środowisku organizacji społecznych i wspierających je instytucji publicznych nad obecnymi zagrożeniami oraz możliwymi kierunkami dalszego rozwoju społeczeństwa obywatelskiego w Polsce. Pod koniec roku zaczęły się również prace nad kolejną edycją Indeksu Stabilności, dotyczącego sytuacji w 2021 roku.

Okres realizacji: listopad 2020 – grudzień 2021 (edycja 2020); styczeń 2022 – grudzień 2022 (edycja 2021).

Źródło finansowania: United States Agency for International Development (USAID)/FHI 360.

„Gospodarka odpadami w gminach. Diagnoza i wsparcie”

Koordynacja projektu: Aleksandra Kobylińska

Ekspertka/eksperci: Ewa Chodkiewicz, Paweł Głuszyński, Filip Pazderski

Problem gospodarowania odpadami jest jednym z kluczowych wyzwań w obszarze ochrony środowiska w Polsce. W obecnym stanie prawnym to na gminach spoczywa odpowiedzialność za organizację tego procesu. Celem naszego projektu jest poznanie rzeczywistego stanu gospodarki odpadami komunalnymi w wybranych gminach i wsparcie w wypracowaniu rozwiązań w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy. Z udziałem lokalnych wolontariuszy przeprowadzimy obywatelski monitoring gospodarowania odpadami komunalnymi w 9 wybranych gminach. Planujemy także wesprzeć wybrane 4 gminy w wypracowaniu bardziej adekwatnych systemów gospodarowania odpadami, wykorzystując

wiedzę i wieloletnie doświadczenie ekspertów projektu w tym temacie. W proces wypracowania rozwiązań zostaną włączeni mieszkańcy (poprzez warsztaty wydobywcze) i inne lokalne grupy interesariuszy, którzy wezmą udział w lokalnych okrągłych stołach. Rozwiązania wypracowane z szerokim udziałem różnych grup mają szansę poprawić stan lokalnej gospodarki odpadami komunalnymi. Powstanie także zbiorczy raport prezentujący rekomendacje systemowe, którym zainteresujemy opinię publiczną (m.in. poprzez organizację konferencji podsumowującej). Dla organizacji społecznych i aktywistów zorganizujemy webinarium służące prezentacji wypracowanego modelu działania i zdobytych doświadczeń. Działaniom towarzyszyć będzie kampania informacyjna prowadzona w wielu dostępnych nam kanałach. W tej pracy będą wspierać ISP doświadczeni eksperci oraz norweski Partner - International Development Norway.

Okres realizacji: styczeń 2022 – wrzesień 2023

Źródło finansowania: Funduszy EOG/Norweskie w ramach Programu Aktywni Obywatele – Fundusz Regionalny.

„Promoting Transparency and Integrity of Electoral Process”

Koordynatorka projektu: Katarzyna Chimiak

Eksperci: Filip Pazderski, dr Jacek Kucharczyk, prof. Mirosław Wyrzykowski, dr Marcin Walecki

W ostatnich latach z niepokojem przyglądamy się naruszeniu rządów prawa przez większość parlamentarną oraz wprowadzanym przez nią zmianom w sposobie funkcjonowania organów konstytucyjnych w Polsce. Dokonano też istotne zmiany w sposobie wyboru i funkcjonowania organów wyborczych. Mamy przekonanie, że stwarzają one nowe zagrożenia dla niezależności i uczciwości przebiegu procesu wyborczego. Dlatego zdecydowaliśmy się podjąć nowe działania. Ich pierwszym etapem jest seria seminariów eksperckich poświęconych różnym aspektom przebiegu oraz kontroli kampanii wyborczych i samych wyborów. Spotkania skupiające osoby reprezentujące kręgi eksperckie i akademickie oraz przedstawicieli i przedstawicielki społeczeństwa obywatelskiego mają na celu wypracowanie metod identyfikacji zagrożeń dla integralności procesu wyborczego i sformułowanie rekomendacji działań, które mogą podjąć organizacje społeczeństwa obywatelskiego, aby tym zagrożeniom skutecznie przeciwdziałać. Zgromadzona w ten sposób wiedza zostanie wykorzystana do opracowania materiałów edukacyjnych oraz przygotowania serii szkoleń dla potencjalnych obserwatorów różnych aspektów kampanii wyborczych. Będzie też upowszechniana w trakcie spotkań i konferencji oraz w ramach serii rozmów (podcastów) z ekspertkami i ekspertami, mających inspirować obywateli i obywatelki do aktywnego śledzenia wydarzeń politycznych oraz promować wiedzę potrzebną do obywatelskiej kontroli wyborów.

Okres realizacji: październik 2022 – wrzesień 2023

Źródło finansowania: National Endowment for Democracy (NED)

„Central Europe Program: Promoting Citizen Engagement in Political Processes in Hungary and Poland”

Koordynatorka projektu: Sonia Horonziak

Eksperci: Filip Pazderski, dr Jacek Kucharczyk

Central Europe Citizen Engagement Program (CECE) to pięcioletnia inicjatywa finansowana przez Amerykańską Agencję Rozwoju Międzynarodowego (USAID), promująca zaangażowanie obywateli i obywaterek w procesy polityczne w Europie Środkowej poprzez promocję kolektywnych działań. Program CECE jest efektem współpracy National Democratic Institute (NDI) w Stanach Zjednoczonych z Instytutem Spraw Publicznych (IPA) w Polsce. W jego ramach wybrane koalicje obywatelskie działające w różnych częściach kraju otrzymają dostosowane do ich potrzeb wsparcie merytoryczne skierowane na budowę ich potencjału w prowadzeniu działań komunikacyjnych i rzeczniczych. Ponadto, zostanie im także przekazana wiedza i praktyczne umiejętności dotyczące wewnętrznego działania samej koalicji. Pozwoli to wspieranym grupom poprawić sposób funkcjonowania koalicji oraz powinno zwiększyć ich zdolność wpływania na procesy polityczne i ich wyniki. Te same grupy obywatelskie otrzymają też wsparcie finansowe na realizację zaplanowanych przez nie działań. Analogiczne działania będą powtarzane w kolejnych latach realizacji projektu. Co roku odbędzie się też wydarzenie służące wymianie wiedzy między aktywistami z różnych krajów Europy Środkowej, zajmującymi się przejrzystością życia publicznego i obywatelską kontrolą funkcjonowania administracji publicznej - Forum Społeczeństwa Obywatelskiego Europy Środkowej.

Okres realizacji: listopad 2022 – wrzesień 2027

Źródło finansowania: National Endowment for Democracy (NED)

„Consulting citizens for municipal green policies”

Koordynator projektu: Filip Pazderski

Eksperci: Filip Pazderski, Jacek Kucharczyk, Rafał Załęski

W projekcie konsorcjum 3 organizacji z krajów bałtyckich - Instytut Spraw Publicznych, litewski Polltix oraz Providus z Łotwy (<https://providus.lv/en/>) prowadzi wspólnie działania skierowane na zaangażowanie mieszkańców 12 gmin miejskich w Polsce, Litwie i Łotwie. Celem pracy, która uzyskała wsparcie finansowe od Rady Państw Morza Bałtyckiego (Council of the Baltic Sea States, <https://cbss.org/>), jest włączenie osób mieszkających w wybranych miastach z krajów regionu Morza Bałtyckiego w tworzenie samorządowych polityk publicznych szeroko powiązanych ze zmianami klimatu. By to osiągnąć przeprowadzimy 4 procesy konsultacji społecznych w każdej z zaangażowanych gmin miejskich w okresie od listopada 2022 do czerwca 2023. Wykorzystamy do tego stworzoną przez partnera litewskiego platformę online służącą do prowadzenia zdalnych konsultacji społecznych (<https://polltix.co/pl>).

Okres realizacji: wrzesień 2022 - czerwiec 2023

Źródło finansowania: Rada Państw Morza Bałtyckiego (Council of the Baltic Sea States)

„Strengthening the Skills of Social Workers in Europe in Crisis - SISWEC”

Koordynator projektu i ekspert: Filip Pazderski

Wspólnie z partnerami z Austrii, Francji, Belgii, Portugalii, Włoch i Cypru zajmujemy się identyfikacją oraz upowszechnieniem wartościowych praktyk edukacyjnych, skierowanych na przygotowanie osób wykonujących pracę socjalną na przeciwdziałanie najważniejszym wyzwaniom, z którymi musi się mierzyć Europa. Będziemy zajmować się w ten sposób przeciwdziałaniu skutkom kryzysów gospodarczego, klimatycznego, humanitarnego/uchodźczego czy związanego z funkcjonowaniem naszych demokracji. Przez kilka lat trwania projektu zgromadzimy metody edukacyjne, które pozwalają ukształtować u pracowników i pracownic socjalnej odpowiednie kompetencje i wesprzeć osoby pełniące te ważne funkcje w społecznościach lokalnych w codziennej pracy. Do osiągnięcia takiego celu posłuży nam zgromadzenie metod edukacyjnych, organizacje międzynarodowych seminariów oraz przygotowanie platformy służącej do zdalnej edukacji.

Okres realizacji: wrzesień 2022 - sierpień 2025

Źródło finansowania: Erasmus+ Programme Key Action 2: Cooperation Partnerships

„Aktorzy, obszary, sposoby – komunikacja polsko-niemiecka: ze sobą i o sobie”

Kierowniczkę projektu: dr Agnieszka Łada, Małgorzata Kopka-Piątek

Koordynatorka projektu: Paulina Piwowarczyk

Eksperti/teki: prof. UW dr hab. Waldemar Czachur, dr. Indira Dupuis, dr Agnieszka Łada, prof. dr hab. Beata Ociepka, dr Jacek Kucharczyk, PD Dr. Peter Oliver Loew, Paulina Piwowarczyk

W ubiegłych dziesięcioleciach przeprowadzono wiele badań wzajemnych i bilateralnych dyskursów medialnych i politycznych w kraju sąsiada. Nadal jednak brakowało analizy procesu komunikowania się oraz tworzenia się oddziałujących na siebie dyskursów krajowych/narodowych jako wyniku działania wielu aktorów posługujących się odmiennymi / różnymi instrumentami i stylami komunikowania. Projekt zadawał pytanie o to, jak Polacy i Niemcy komunikują o sobie i ze sobą na różnych płaszczyznach oraz jaki ma to wpływ na wzajemne postrzeganie i odwrotnie-jak postrzeganie ma wpływ na komunikację. Projekt, realizowany we współpracy z Deutsches Polen-Institut koncentrował się na analizie kilku wybranych obszarów tematycznych, które są kluczowe w komunikacji polsko-niemieckiej w ostatnich latach: integracji europejskiej, gospodarce oraz tematyce historycznej. Jednocześnie badaniu poddano wybrane okresy z ostatnich 30 lat polsko-niemieckiej współpracy.

Okres realizacji: czerwiec 2019- wrzesień 2022)

Źródło finansowania: Polsko-Niemiecka Fundacja na rzecz Nauki

„Barometr Polska-Niemcy 2022”

Koordinacja projektu: Małgorzata Kopka-Piątek

Autorzy: Jacek Kucharczyk, Agnieszka Łada-Konefał

Znaczenie relacji polsko-niemieckich odczuwalne jest w wielu wymiarach polityk krajowych i zagranicznych. Stały monitoring postaw społecznych wobec kraju sąsiada, jego społeczeństwa i elit politycznych pomaga we wzajemnym zrozumieniu jak i planowaniu dalszych wspólnych działań. Barometr Polska-Niemcy w roku 2021 w 30. rocznicę podpisania traktatu o dobrym sąsiedztwie pomoże zebrać istotne dane. Uruchomiony w zeszłym roku interaktywny portal pozwala na atrakcyjną formę prezentacji wyników i dotarciu do jeszcze szerszych grup odbiorców.

Okres realizacji: styczeń - sierpień 2022

Źródło finansowania: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce i Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej

“Relacje transatlantyckie a współpraca polsko-niemiecka w UE”

Koordinacja projektu: Małgorzata Kopka-Piątek

Autorzy: Jacek Kucharczyk, Małgorzata Kopka-Piątek

Postrzeganie znaczenia USA i relacji transatlantyckich różni od siebie społeczeństwo i polityków w Polsce i Niemczech. Wojna w Ukrainie i jej konsekwencje dla bezpieczeństwa naszego regionu stawiają nowe pytania o różnice i podobieństwa w polityce obu sąsiadów w odniesieniu do Stanów Zjednoczonych Ameryki w odniesieniu do polityki europejskiej w zakresie stosunków międzynarodowych, handlowych i obronności. W wywiadach z ekspertami i decydentami z obu krajów zbadane zostaną różnice i wspólne postawy oraz wypracowane zostaną rekomendacje dla współpracy polsko-niemieckiej w tym zakresie.

Okres realizacji: czerwiec - listopad 2022

Źródło finansowania: Fundacja Konrada Adenauera w Polsce

“National Integration Evaluation Mechanism. Measuring and improving integration of beneficiaries of international protection”

Zespół projektu: Katarzyna Banul-Wójcikowska, Katarzyna Chimiak, Anna Dolińska, Małgorzata Druciarek, Anna Górską, , Ksenyia Homel, Jacek Kucharczyk, Alicja Szczutowska, Katarzyna Renaud, Rafał Załęski

Eksperti: Mikołaj Pawlak, Piotr Kaźmierkiewicz, Filip Pazderski

Celem projektu było przygotowanie kluczowych obszarów integracji uchodźców w piętnastu krajach Unii oraz próba sprostania współczesnym wyzwaniom jakie niesie za sobą integracja migrantów przymusowych. Współcześnie sytuacje konfliktowe trwają coraz dłużej i średnio siedemnaście lat zajmuje zanim uchodźca uciekający przed wojną ma szansę powrotu do swojej ojczyzny. Z tego powodu integracja nowo przybyłych osób objętych międzynarodową ochroną stanowi natychmiastowe i poważne wyzwanie dla europejskich społeczeństw. Projekt

NIEM opierał się mechanizmie ewaluacji polityk integracyjnych skierowanych do osób objętych ochroną międzynarodową powtarzanym co dwa lata, który ma na celu ukazanie luk w standardach integracyjnych, identyfikacji obiecujących praktyk i ewaluacji efektów zmian politycznych i legislacyjnych. Projekt osadzony był w kontekście zmian zachodzących obecnie w prawie dotyczącym udzielania ochrony międzynarodowej zarówno na poziomie państwowym jak i europejskim wywołanym tzw. kryzysem migracyjnym trwającym od 2015 roku.

Okres trwania: październik 2015 – 2022

Źródło finansowania: Fundusz Azylu, Migracji i Integracji UE oraz budżet państwa

„My o nas dla Was – Wiedza na rzecz organizacji migranckich”

Kierowniczka projektu: Katarzyna Chimiak

W kwietniu 2023 r. zakończono realizację dwuletniego projektu badawczo-rzeczniczego, którego głównym celem było wsparcie rozwoju działających w Polsce organizacji migranckich – tworzonych przez osoby z doświadczeniem migracji i prowadzących działalność na ich rzecz. W ramach projektu powstał raport na temat aktualnej sytuacji tych organizacji, a także strategia włączania ich do głównego nurtu życia społecznego. Projekt ten realizowany był z dotacji programu Aktywni Obywatele-Fundusz Krajowy, przez partnerstwo obejmujące oprócz ISP (w roli lidera projektu) również trzy organizacje prowadzone przez kobiety-migrantki i uchodźczynie: Fundację WOT (Warszawa), Fundację Kobiety Wędrownie (Gdańsk) i Fundację Kultury bez Granic (Warszawa).

Okres realizacji: kwiecień 2021-kwiecień 2023

Źródło finansowania: Fundusze EOG

„MobilEurope. Negocjacje zbiorowe dla pracowników mobilnych w Europie w okresie COVID19 – przypadki pracowników granicznych, sezonowych i migrantów”

Zespół projektu: Katarzyna Chimiak, Anna Dolińska

Projekt ma na celu poprawę ekspertyzy w dziedzinie stosunków przemysłowych oraz pogłębienie wiedzy na temat następujących dziedzin: zatrudnienie, warunki pracy i ochrony socjalnej dla pracowników granicznych, sezonowych i migrantów w okresie kryzysu COVID-19, a także dialogu społecznego i negocjacji zbiorowych w tym zakresie.

Cele projektu:

- zidentyfikowanie wpływu kryzysu COVID-19 na zatrudnienie, warunki pracy i ochronę socjalną pracowników granicznych, sezonowych i migrantów w sześciu krajach (Hiszpania, Grecja, Portugalia, Polska, Serbia i Macedonia Północna)
- zidentyfikowanie roli i wpływu dialogu społecznego i negocjacji zbiorowych w łagodzeniu wyzwań stawianych przez COVID-19 pracownikom granicznym, sezonowym i migrantom
- opracowanie wyników i wyciągnięcie wniosków dotyczących metod współpracy partnerów społecznych oraz wyzwań na poziomie krajowym i UE w celu zapewnienia praw socjalnych i ekonomicznych docelowych pracowników mobilnych.

Okres realizacji: sierpień 2022-sierpień 2024
Źródło finansowania: Komisja Europejska

„Visegrad Countries National Integration Evaluation Mechanism 2020-2022” (kontynuacja)

Zespół projektu: Katarzyna Chimiak, Anna Górska, Kseniya Homel

Celem projektu była poprawa integracji osób z ochroną międzynarodową i ubiegających się o azyl w krajach Grupy Wyszehradzkiej. W ramach projektu prowadzono działalność rzeczniczą i opracowano analizy porównawcze oparte na wynikach badań zrealizowanych w ramach powiązanego z projektem V4NIEM projektu NIEM. Partnerzy projektu Člověk v tísni (Czechy, lider projektu), Instytut Spraw Publicznych, Menedek (Węgry), Marginal (Słowacja).

Okres trwania: kwiecień 2020-luty 2022
Źródło finansowania: Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki

„Monitoring stosunków przemysłowych i restrukturyzacji”

Koordynator projektu: Dominik Owczarek
Eksperti: dr Jan Czarzasty, prof. Juliusz Gardawski, dr hab. Adam Mrozowski, Dominik Owczarek, Maciej Pańków, Barbara Surdykowska, dr Marta Trawinska, dr Marianna Zieleńska

Monitoring dialogu społecznego, warunków pracy i restrukturyzacji zorganizowany jest w dwóch obserwatoriach prowadzonych przez Eurofound: EurWork oraz Europejskim Centrum Monitorowania Zmian. Działania te polegają na dostarczaniu informacji w tym obszarze w postaci raportów opartych o ogólnoeuropejskie kwestionariusze rozsyłane do korespondentów Eurofound zlokalizowanych we wszystkich krajach UE. Krajowe raporty są następnie analizowane i konsolidowane na poziomie europejskim i wydawane w postaci analiz porównawczych. Głównym odbiorcą prowadzonych prac są instytucje europejskie (Komisja Europejska, Parlament Europejski) europejscy i krajowi partnerzy społeczny, eksperci i akademicy, a także szeroko pojęta opinia publiczna.

Okres realizacji: marzec 2021 – luty 2022, projekt odnawiany od 2002 roku
Źródło finansowania: Fundacja na rzecz Poprawy Warunków Życia i Pracy – Eurofound

„INVOLVE - Angażowanie partnerów społecznych w kształtowanie dualnego systemu kształcenia zawodowego: badanie wkładu partnerów społecznych w projektowanie, reformę i wdrażanie systemu”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek
Eksperti: Maciej Pańków, Małgorzata Koziarek, Dominik Owczarek
Partner stowarzyszony: Związek Nauczycielstwa Polskiego

W projekcie badaliśmy rolę partnerów społecznych (organizacji pracodawców, związków zawodowych) w reformach dualnego systemu kształcenia zawodowego. Polska

należy do krajów, w których w ostatnich latach wprowadzano zmiany w szkolnictwie zawodowym zmierzające do poprawy jego jakości poprzez lepsze przygotowanie absolwentów techników i szkół branżowych do wymogów nowoczesnego rynku pracy. Niezbędne do realizacji tego celu jest zacieśnianie współpracy placówek edukacyjnych z przedsiębiorstwami tak, aby umożliwić uczniom odbywanie praktyk zawodowych w rzeczywistym środowisku pracy. Zmiany takie może ułatwić dialog społeczny, którego w Polsce wciąż jest za mało. Dlatego po etapie badań, które poza naszym krajem objęły również Hiszpanię, Grecję i Portugalię, prowadzone były działania mające na celu zachęcenie partnerów społecznych do włączania się w dyskusje wokół reform szkolnictwa zawodowego oraz dostarczenie im potrzebnej do tego wiedzy. W projekt po polskiej stronie zaangażowany był również, jako partner stowarzyszony, Związek Nauczycielstwa Polskiego. Dotychczas przeprowadzone zostało rozległe badanie z wykorzystaniem technik gabinetowych, którego efektem jest wewnętrzny raport krajowy, dyskutowany w trakcie spotkania partnerów projektowych w listopadzie 2020. W styczniu 2021 rozpoczęła się faza terenowa badania, obejmująca przeprowadzenie wywiadów z przedstawicielami instytucji zaangażowanych w system edukacji zawodowej na różnych poziomach, a także studia przypadku obejmujące szkoły zawodowe o różnym profilu kształcenia. Produktem z obecnych działań był kolejny raport, którego publikacja nastąpiła w pierwszej połowie 2022 roku.

Okres realizacji: maj 2020 – lipiec 2022

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“Let Us Participate! Reorganizacja transgraniczna i przyszłość zaangażowania pracowników w ład korporacyjny”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: Dominik Owczarek, Maciej Pańków, Danuta Pławecka

Procesy globalizacyjne zachodzące w światowej gospodarce w drugiej połowie ubiegłego stulecia radykalnie wpłynęły na zbiorowe stosunki pracy, osłabiając pozycję strony związkowej. Międzynarodowe korporacje, dążąc do redukcji kosztów działalności i poprawy pozycji konkurencyjnej, ulegają ciągłym przekształceniom ponad granicami państw, takimi jak relokacje, fuzje czy podziały. Zarządy nierzadko podejmują strategiczne dla przedsiębiorstw decyzje bez udziału przedstawicieli pracowników. Aby móc efektywnie włączać się w te procesy jako podmiot tego rodzaju przekształceń, strona pracownicza musi modyfikować swoje strategie działania. Konieczna jest transgraniczna współpraca reprezentantów pracowników, aktywne uczestnictwo w ciałach dialogu społecznego takich jak europejskie rady zakładowe oraz przedstawicielstwo pracowników w zarządzaniu, a także znajomość prawa międzynarodowego, w tym unijnego. Realizacji tych właśnie służył projekt *Let Us Participate!*, poza Polską realizowany również we Włoszech, Hiszpanii, Północnej Macedonii, Danii i Rumunii.

Okres realizacji: marzec 2020 – luty 2022

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„Zaangażowanie pracowników w podejmowanie decyzji w czasach kryzysu kluczem do efektywnej organizacji pracy firmy”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperci: Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Głównym celem projektu było zwiększenie zaangażowania i udziału pracowników sektora handlu i usług w krajach UE w procesach zarządzania zmianami w ich miejscach pracy, szczególnie tych związanych z dostosowaniem działalności firm do wymogów funkcjonowania w trakcie oraz po pandemii COVID-19, poprzez zapewnienie im wiedzy i narzędzi ułatwiających świadomy udział w procesach zarządzania zmianami. Liderem tego projektu był FETICO – hiszpański związek zawodowy zrzeszający pracowników handlu, a rolą Programu Polityki Społecznej ISP było zaprojektowanie i koordynowanie działań badawczych prowadzonych przez partnerstwo, w tym opracowanie raportu porównawczego w oparciu o partnerskie analizy krajowe. Zastosowane zostały metody ilościowe (ankieta wśród pracowników handlu) oraz jakościowe (pogłębione wywiady indywidualne z kluczowymi przedstawicielami partnerów społecznych i ekspertów) analizujące perspektywę pracowników i pracodawców. Oprócz publikacji badawczej zrealizowana została także akcja informacyjna prowadzona wśród pracowników handlu dotycząca praw pracowników w zakresie informacji i konsultacji w ich firmach. Wyniki projektu zostały zaprezentowane podczas międzynarodowej konferencji podsumowującej projekt.

Okres realizacji: maj 2021 – kwiecień 2023

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“HEROS - Wielopoziomowa analiza interwencji partnerów społecznych w zakresie polityki bezpieczeństwa i higieny pracy w celu określenia skutecznych sposobów zapewnienia lepszej ochrony pracowników w miejscu pracy”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperci: Dominik Owczarek, Maciej Pańków, dr Jan Czarzasty

W badaniu analizowaliśmy interwencje partnerów społecznych mające na celu poprawę bezpieczeństwa i higieny pracy w zawodach opiekuńczych w sektorze ochrony zdrowia i pomocy społecznej. W szczególności skupialiśmy się na tym, jak partnerzy społeczni w Niemczech, Włoszech, na Litwie, w Polsce, Szwecji i Wielkiej Brytanii koordynują interwencje na krajowym i europejskim poziomie sektorowym w celu zarządzania zagrożeniami dla zdrowia i bezpieczeństwa w sektorach szpitali i usług opiekuńczych. Cele badania były realizowane poprzez następujące działania:

- gromadzenie danych wtórnych na podstawie przeglądu literatury na poziomie UE i krajowym (Europejskie Badanie Warunków Pracy, sektorowe systemy stosunków pracy i systemy reprezentacji BHP, układy zbiorowe 2020-2022, etc.)
- Wywiady pogłębione z sektorowymi partnerami społecznymi powiązanymi z unijnymi organizacjami partnerów społecznych i odpowiednimi podmiotami na poziomie krajowym (EU-OSHA, DG ds. Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia

Społecznego, DG ds. Zdrowia i Bezpieczeństwa Żywności, sektorowi partnerzy społeczni UE w sektorze szpitali i usług socjalnych , krajowe związki zawodowe i organizacje pracodawców itp.)

Okres realizacji: wrzesień 2021 — sierpień 2023

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“IRSmart – Stosunki przemysłowe dla pracowników mobilnych w inteligentnych miastach / Industrial Relations for Smart-Workers in Smart Cities”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: Dominik Owczarek, Maciej Pańków,

Celem projektu była analiza warunków pracy zdalnej i innych form pracy wykorzystujących nowe technologie w zdalnej komunikacji. W szczególności przedmiotem zainteresowania była zmiana warunków pracy w tych grupach jaka dokonała się w związku z pandemią COVID-19. Ważnym elementem projektu była także analiza wpływu dynamicznego rozwoju pracy zdalnej na funkcjonowanie miast (smart cities). Badanie objęło następujące kraje: Francję, Hiszpanię, Polskę, Rumunię i Włochy.

Okres realizacji: wrzesień 2021 — sierpień 2023

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“DIGIQUALPUB - Wpływ cyfryzacji na jakość miejsc pracy i dialog społeczny w usługach publicznych”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: Dominik Owczarek, Maciej Pańków

Głównym celem projektu była eksploracja stosunkowo nowych zjawisk, które w ostatnich latach upowszechniły się na rynku pracy, dodatkowo znacznie zyskując na popularności w czasach pandemii. Wiążą się one z coraz intensywniejszym stosowaniem rozwiązań cyfrowych w wykonywaniu obowiązków przez osoby zatrudnione. Analizowaliśmy wpływ cyfryzacji pracy na jakość miejsc pracy i dialog społeczny. Projekt koncentrował się na wybranych zawodach w obrębie sektora usług publicznych w trzech obszarach (szpitale, samorząd lokalny i regionalny, energetyka). Wykorzystane zostały różnorodne techniki badawcze, zarówno o charakterze jakościowym (wywiady, grupy fokusowe), jak i ilościowym (sondaż online wśród pracowników). Wyniki badania były rozpowszechniane wśród partnerów społecznych oraz innych odbiorców zainteresowanych analizowaną problematyką poprzez publikację raportów krajowych, raportu porównawczego i policy papers, a także organizację wydarzeń – warsztatów krajowych i konferencji międzynarodowych w Brukseli – oraz wpisy w mediach społecznościowych.

Okres realizacji: październik 2021 – wrzesień 2023

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

“Don’t GIG Up. Never!”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperci/tki: Dominik Owczarek, Małgorzata Koziarek

Badanie było kontynuacją realizowanego w latach 2018-2020 projektu „Don’t GIG Up!”. Jego celem było poszerzenie wiedzy na temat platform cyfrowych obecnych na rynku pracy i praktyk odnoszących się do świadczenia pracy za ich pośrednictwem. Zamierzeniem projektu było również zwiększenie świadomości na temat działań, które mogą być podjęte przez decydentów i partnerów społecznych, by lepiej chronić prawa pracowników platformowych, szczególnie w tych sektorach gospodarki platformowej, które dotąd pozostają na marginesie debaty publicznej. Z tego względu pominięte zostały platformy funkcjonujące w branży transportowej i kurierskiej, które były już przedmiotem wielu badań, a uwaga zostanie skierowana na inne sektory wymagające wyższych kwalifikacji. Projekt opierał się na działaniach badawczych realizowanych przez partnerów projektu w Estonii, Francji, Hiszpanii, Niemczech, Polsce, Szwecji i Włoszech i koordynowanych przez Fundację Giacomo Brodoliniego.

Okres realizacji: wrzesień 2021 — sierpień 2023

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„TWING Badanie wkładu dialogu społecznego i negocjacji zbiorowych w promowanie godnej i produktywnej pracy zdalnej w scenariuszu post-Covid”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperci: Dominik Owczarek, Maciej Pańków

Celem projektu jest zbadanie wpływu pandemii COVID-19 na stosowanie telepracy (pracy zdalnej) w sześciu krajach (Austrii, Estonii, Finlandii, Hiszpanii, Polsce i Portugalii). Analizy koncentrują się na czterech sektorach gospodarki: przemyśle chemicznym, finansach, konsultingu ICT oraz administracji publicznej. Badanie uwzględnia zarówno obszerną analizę danych zastanych obejmującą dotychczasowy dorobek badań nad stosowaniem pracy zdalnej i dostępne dane, jak i badanie terenowe – wywiady indywidualne z przedstawicielami partnerów społecznych – w celu pogłębienia i uzupełnienia istniejącej wiedzy. Głównym celem wywiadów będzie poznanie postaw przedstawicieli partnerów społecznych (związków zawodowych, organizacji pracodawców) wobec wpływu pandemii na praktyki stosowania telepracy oraz dialog społeczny wokół niej. Podjęta zostanie próba identyfikacji dobrych praktyk w zakresie regulowania zasad telepracy w ramach dialogu społecznego na poziomie firm (na drodze rokowań zbiorowych lub w ramach innych mechanizmów dialogu).

Ważną częścią działań projektowych będzie analiza porównawcza uzyskanych danych. Zarówno próba sektorów, jak i krajów objętych badaniem charakteryzują się znacznym

zróżnicowaniem pod względem istotnych dla eksplorowanej tematyki zagadnień. Przykładowo, potencjał dla stosowania telepracy w przemyśle chemicznym, z uwagi na charakter pracy, jest bardzo niewielki, podczas gdy współczynnik *teleworkability* w konsultingu ICT osiąga wartość największą w całej gospodarce. Zakres stosowania pracy z domu w Finlandii osiąga najwyższą wartość w Unii Europejskiej, podczas gdy w Hiszpanii i Polsce należy do tych niższych. Podobnie zróżnicowany jest poziom rozwoju gospodarczego i jakość dialogu społecznego: w Finlandii rokowania zbiorowe obejmują większość pracowników i dotyczą wielu szczegółowych aspektów warunków pracy, podczas gdy w Polsce czy Estonii zasięg układów zbiorowych pracy jest niewielki, a ich treść modyfikuje głównie zasady wynagradzania i inne najbardziej podstawowe zagadnienia. Plan pracy w projekcie obejmuje również działania związane z upowszechnianiem wiedzy wytworzonej w toku badania wśród partnerów społecznych, ekspertów akademickich i decydentów. Celem tych działań ma być również zachęcenie do większego zaangażowania związków zawodowych i organizacji pracodawców w dialog społeczny dotyczący zasad stosowania pracy zdalnej.

Okres realizacji: Listopad 2022 — październik 2024

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„BLER 2.0 Wzmocnienie partycypacji pracowników w zarządzaniu”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperci: Dominik Owczarek, Maciej Pańków

Projekt jest odpowiedzią związków zawodowych na uniwersalny problem partnerów społecznych w Unii Europejskiej, jakim jest brak reprezentacji pracowników na wysokim szczeblu w przedsiębiorstwach (partycypacja pracowników w zarządzaniu, PPZ). Celem projektu jest promowanie ponadnarodowej współpracy pomiędzy partnerami społecznymi z Bułgarii, Polski, Serbii, Słowacji, Słowenii, Hiszpanii, Turcji w zakresie wspierania zaangażowania pracowników w przewidywanie i zarządzanie zmianami poprzez umożliwienie włączenia reprezentacji pracowniczej w proces decyzyjny na szczeblu kierowniczym poprzez przyznanie im prawa głosu oraz umożliwienie przedstawicielom pracowników dostępu do kluczowych informacji. Inicjatywa ma na celu wzmocnienie zaangażowania pracowników na poziomie zarządu poprzez opracowanie rekomendacji do ustawodawstwa krajowego i europejskiego. Ponieważ wdrażanie i rozszerzanie praw PPZ jest w dużym stopniu uzależnione od okoliczności politycznych, projekt ten ma na celu podkreślenie niepolitycznych korzyści płynących z rozwiązań PPZ. Proponowane w ramach tej inicjatywy procesy harmonizacji PPZ oraz upowszechnianie wiedzy i dobrych praktyk w zakresie informacji, konsultacji i partycypacji przyczynią się do budowania bardziej demokratycznego i odnoszącego sukcesy społeczeństwa i gospodarki oraz będą stymulować zaangażowanie pracowników w miejscu pracy. W ramach projektu partnerzy społeczni zapoznają się z perspektywą niemieckich pracodawców w zakresie rozwiązań PPZ, a następnie wykorzystując swoje doświadczenie i nabytą wiedzę popartą wynikami badań, wypracują szereg uniwersalnych rozwiązań w tym zakresie i szerzej.

Okres realizacji: sierpień 2022 — lipiec 2024

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„REJENERAXION - Energia na rzecz sprawiedliwego i ekologicznego ożywienia gospodarczego: rola stosunków pracy w sektorze energetycznym dla odpornej Europy”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Ekspertka: Małgorzata Koziarek

Celem projektu REJEnerAXion jest przeanalizowanie i wzmocnienie roli innowacyjnych rozwiązań w obrębie stosunków przemysłowych, w tym dialogu społecznego, aby można było w sposób społecznie sprawiedliwy i zrównoważony odpowiedzieć na główne wyzwania i możliwości oferowane przez transformację energetyczną na poziomie krajowym i europejskim. Projekt ma za zadanie: zbadać przeobrażenia zachodzące w sektorze energetycznym zorientowanym na czystą energię i zrównoważony rozwój oraz ich wpływ na warunki i jakość pracy, struktury zatrudnienia, aspekty sektorowe, terytorialne i regionalne oraz społeczno-środowiskowe; zwiększyć wiedzę fachową partnerów społecznych i zainteresowanych stron poprzez analizę i wymianę doświadczeń i najlepszych praktyk w zakresie stosunków przemysłowych i dialogu społecznego na rzecz sprawiedliwej transformacji energetycznej na poziomie krajowym i europejskim, ustalenie podobieństw i rozbieżności, a także czynników stymulujących i barier w krajach uczestniczących w projekcie oraz sformułować praktyczne zalecenia dla Europy dotyczące podjęcia wyzwań związanych z przejściem na czystą energię oraz wzmocnić roli i wkład systemów stosunków przemysłowych i dialogu społecznego na rzecz sprawiedliwego przejścia na zieloną energię na poziomie krajowym i europejskim.

Okres realizacji: wrzesień 2022 — wrzesień 2024

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„Przemysł 4.0: Strategiczne zaangażowanie pracowników w cyfrową transformację firm wydobywających i dostarczających ropę, gaz i węgiel”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Ekspertka: Małgorzata Koziarek

Projekt Przemysł 4.0 skupia się na 8 krajach: Polsce, Słowacji, Bułgarii, Rumunii, Serbii, Pn. Macedonii, Hiszpanii i Portugalii, a jego głównym celem jest wzmocnienie informowania, konsultowania i zaangażowania pracowników, by lepiej rozumieli, potrafili przewidywać i włączać się w uczciwą transformację cyfrową przedsiębiorstw branży paliwowej. W szczególności projekt ma za zadanie: 1. Przeanalizowanie, w jaki sposób pracownicy sektora naftowego, gazowego i węglowego dostosowują się do Przemysłu 4.0 oraz jakie technologie są wdrażane w ramach najlepszych praktyk. 2. Zwiększenie zdolności partnerów społecznych do rozumienia, przewidywania, zarządzania i monitorowania zmian w przedsiębiorstwach związanych z cyfryzacją, a także do monitorowania wpływu tych zmian na zatrudnienie,

wymagania dotyczące pracy i warunków pracy. Jak również wsparcie związków zawodowych i pracodawców w podejmowaniu inicjatyw poprawiających praktykę informowania i konsultowania oraz ułatwiających szersze zaangażowanie związków zawodowych w proces decyzyjny związany ze zmianami wynikającymi z cyfryzacji. 3. Podnoszenie świadomości pracowników, członków związków, przedsiębiorstw i ich przedstawicieli, w zakresie informowania, konsultowania i zaangażowania w cyfrową transformację przedsiębiorstw sektora paliwowego.

Okres realizacji: sierpień 2022 — kwiecień 2024

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„Team Hub! Wprowadzanie zrównoważonego rozwoju do łańcucha dostaw w handlu on-line”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Ekspertka: Barbara Surdykowska

Projekt Team Hub! łączy instytuty badawcze i związki zawodowe z dziewięciu krajów UE (BE, DE, EE, GR, ES, FI, FR, IT, PL), aby wspólnie analizować cechy i wyzwania w łańcuchu dostaw w handlu on-line. Po przeprowadzeniu desk reaserch, którego celem jest przegląd i analiza istniejących informacji i danych, główne fazy projektu obejmują studia przypadków dotyczące modeli biznesowych, praktyk związkowych i negocjacji zbiorowych w łańcuchu dostaw handlu on-line a także szereg wydarzeń i warsztatów na szczeblu krajowym i unijnym, podczas których pracownicy, związkowcy, badacze i zainteresowane strony będą dyskutować na temat: potrzeb i aspiracji pracowników, obecnych warunków pracy i strategii biznesowych, możliwych inicjatyw związków zawodowych i decydentów w celu kształtowania przyszłości działalności logistycznej, na którą największy wpływ ma rozwój handlu on-line. Ostatni etap obejmuje podsumowanie i krytyczną weryfikację ustaleń projektu w celu opracowania końcowego raportu porównawczego zawierającego zalecenia dotyczące polityk. Strategia rozpowszechniania została opracowana w taki sposób, aby zarówno zwiększyć liczbę odbiorców projektu, jak i promować aktywne zaangażowanie pracowników w kluczowe inicjatywy.

Okres realizacji: sierpień 2022 — lipiec 2024

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„BARMETAL - Digitalizacja, automatyzacja i dekarbonizacja: Szanse na wzmocnienie rokowań zbiorowych w branży metalowej”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperci: Barbara Surdykowska

Projekt BARMETAL ma na celu analizę obecnej sytuacji i możliwości wzmocnienia rokowań zbiorowych w branży metalowej w warunkach zmian technologicznych, w tym w szczególności cyfryzacji, automatyzacji i dekarbonizacji. Dzięki takiemu ukierunkowaniu projekt bezpośrednio odpowiada na zjawisko polegające na tym, że pandemia COVID-19 przyspieszyła rozpowszechnianie technologii i cyfrową transformację przemysłu i miejsc pracy

opartych na metalu, inżynierii i technice. Zwiększyło to pilność i potrzeby partnerów społecznych, aby znaleźć wspólne podejścia do zarządzania szybką i zrównoważoną transformacją cyfrową. Projekt bada, w jaki sposób wyzwania dotyczące warunków pracy, takie jak intensyfikacja pracy, kształcenie zawodowe i zmieniające się wymagania dotyczące umiejętności pracowników w przedsiębiorstwach zajmujących się obróbką metali w całej UE, stwarzają możliwości wzmocnienia rokowań zbiorowych na poziomie miejsca pracy i sektora. Projekt kładzie duży nacisk na wzajemną wymianę i narzędzia uczenia się wśród partnerów społecznych pomiędzy tymi państwami członkowskimi, które mają już wysoko rozwinięte negocjacje zbiorowe i tymi, w których negocjacje te muszą być wzmocnione. Projekt BARMETAL dostarcza zatem wiedzy specjalistycznej w zakresie wzmocniania stosunków przemysłowych i ustanawia szerokie interakcje i współpracę pomiędzy partnerami badawczymi i społecznymi.

Okres realizacji: październik 2022 — październik 2024

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„EWepCe - Efektywne i dobrze funkcjonujące ERZ w erze post-Covid”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: Barbara Surdykowska

Projekt dotyczy niewystarczającego zaangażowania pracowników w projektowanie i wdrażanie działań na poziomie przedsiębiorstwa w celu przeciwdziałania skutkom COVID-19, ze szczególnym naciskiem na zarządzanie zmianą i procesy restrukturyzacji po Covid-19 zachodzące w przemyśle metalowym. Główny cel: rozwój zaangażowania pracowników w zatrudnionych w korporacjach ponadnarodowych w całej UE, w szczególności poprzez podniesienie świadomości i zdolności przedstawicieli pracowników i pracodawców oraz poprawę efektywności pracy europejskich rad zakładowych (ERZ) w gospodarce post-pandemicznej.

Okres realizacji: sierpień 2022 — marzec 2024

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„Ekspertyza dotycząca emerytur pomostowych w Polsce”

Kierownik projektu: Dominik Owczarek

Eksperti: dr Janina Petelczyc, dr Tomasz Lasocki

Ekspertyza dotyczyła problematyki niewygaszania emerytur pomostowych w Polsce i dotyczyła sytuacji faktycznej pracowników wykonujących pracę w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze, w odniesieniu do następujących wymienionych poniżej aspektów. Składała się z dwóch części: A. części analitycznej obejmującej charakterystykę socjo-demograficzną i zdrowotną grupy, a także analizę działań podejmowanych w ramach obecnych instrumentów polityki publicznej w celu wsparcia przekwalifikowania tych pracowników, B. części postulatywnej przedstawiającej propozycje kierunków pogłębionych badań w oparciu o dane pierwotne, które pozwoliłyby na zebranie informacji o stanie zdrowia i oczekiwanej

długości życia osób z badanej grupy, a także zdolności do aktywności zawodowej (także w innych zawodach)

Okres realizacji: luty 2022 — maj 2022

Źródło finansowania: CPS „Dialog”

„Let’s Get Green”

Koordynatorka projektu: Małgorzata Koziarek

Ekspertki: Małgorzata Koziarek, dr Paulina Sobiesiak-Penszko

Głównym celem projektu było wsparcie zaangażowania pracowników w działania firm sektora metalowego i hutniczego na rzecz wdrażania Europejskiego Zielonego Ładu (EZŁ). Przedstawiciele pracodawców i pracowników zostali wyposażeni w niezbędną wiedzę umożliwiającą partycypacyjne wdrażanie EZŁ na poziomie przedsiębiorstwa, jak również otrzymali wsparcie w wypracowaniu strategicznego podejścia do zaangażowania pracowników w tego rodzaju działania. Liderem projektu była Federacja Związków Zawodowych Metalowców i Hutników w Polsce. Rolą ekspertów ISP było rozpoznanie potrzeb szkoleniowych branży i opracowanie treści modułu e-learningowego, a także przygotowanie we współpracy z odbiorcami wytycznych wdrożeniowych EZŁ dla partnerów społecznych sektora w Chorwacji, Francji, Hiszpanii, Polski i Portugalii.

Okres realizacji: styczeń 2021 – grudzień 2022

Źródło finansowania: Dyrekcja Generalna do spraw Zatrudnienia, Spraw Społecznych i Włączenia Społecznego, Komisja Europejska

„Co po węglu? Górnicy o zielonej transformacji, przyszłości i zmianie klimatu”

Koordynatorka projektu: Małgorzata Koziarek

Eksperci/teki: dr Paulina Sobiesiak-Penszko, Małgorzata Koziarek, Filip Pazderski

Projekt poświęcony był sytuacji górników ze Śląska i Wielkopolski. Naszym celem było poznanie ich planów na przyszłość, obaw i oczekiwań wobec władz w związku z wygaszaniem górnictwa. Istotne dla nas było również, jak patrzą na zagrożenie katastrofą klimatyczną i ochronę klimatu, czy rozumieją z czego wynikają zachodzące zmiany związane z zieloną transformacją. Realizując badania jakościowe i ilościowe, poznaliśmy perspektywę i opinie górników na temat odchodzenia od węgla, polityki klimatycznej i tego, jak prowadzony jest proces dekarbonizacji. W ramach projektu powstał raport oraz kampania medialna, w której m.in. pokazaliśmy twarze transformacji, opowiadając historie ludzi, którzy doświadczają zmian.

Okres realizacji: listopad 2021 - listopad 2022

Źródło finansowania: Europejska Fundacja Klimatyczna

„Dezinformacja dotycząca klimatu i polityki klimatycznej”

Koordinacja projektu: dr Paulina Sobiesiak-Penszko

Eksperci/tki: dr Paulina Sobiesiak-Penszko, Małgorzata Kopka-Piątek, Filip Pazderski

Zmiana klimatu jest jednym z największych cywilizacyjnych wyzwań przyszłości. Im większa obecność problematyki zmiany klimatu w przestrzeni publicznej, im bardziej zintensyfikowane będą działania związane z odchodzeniem od paliw kopalnych, tym większe prawdopodobieństwo, że tematy dotyczące klimatu będą stawać się obszarem manipulacji, przekłamań, stronniczego przekazu czy wręcz propagandy. W ramach projektu został przeprowadzony monitoring mediów pod kątem obecności w nich mechanizmów dezinformacji dotyczącej klimatu lub polityki klimatycznej. Przeprowadziliśmy także badanie poświęcone oddziaływaniu dezinformacji na Polki i Polaków oraz ich kompetencjom i wiedzy dotyczącej tego, jak radzić sobie z materiałami, które zawierają dezinformację. Realizowanym działaniom towarzyszyła kampania medialna poświęcona tematowi dezinformacji.

Okres realizacji: luty - lipiec 2022

Źródło finansowania: Purpose Campaigns LLC

„SET THE TONE - Social Economy Tackling the unfair Treatment of wOmen iN Enterprises

Koordinatorka projektu: Małgorzata Kopka-Piątek

Ekspertki projektu: Małgorzata Druciarek, Małgorzata Kopka-Piątek

Celem projektu SET THE TONE jest wywarcie wpływu na sposób myślenia i codzienne zachowania pracodawców i pracowników w odniesieniu do stereotypów związanych z płcią, poprzez ich aktywne zaangażowanie jako pozytywnych kluczowych graczy w zapobieganiu i zgłaszaniu przypadków molestowania seksualnego. Projekt kierowany jest przede wszystkim do podmiotów ekonomii społecznej i obejmuje przeprowadzenie ogólnoeuropejskiego badania na temat świadomości pracownic i pracowników tychże podmiotów na temat stereotypów, przemocy, w tym przemocy seksualnej w miejscu pracy; zbudowanie sieci podmiotów aktywnie wspierających przeciwdziałanie i eliminowanie zjawiska przemocy seksualnej w miejscu pracy, a także przeprowadzenie szkoleń dla wybranych przedsiębiorstw.

Okres realizacji: grudzień 2020-listopad 2022

Źródło finansowania: Komisja Europejska

„Lekcja:ENTER”

Kierownik projektu: Danuta Pławecka

Eksperci: dr Paulina Sobiesiak-Penszko, Jacek Wojnarowski, Tomasz Łukawski, Filip Pazderski

Projekt "Lekcja:Enter" to projekt edukacji cyfrowej w Polsce skierowany do szkół. W trakcie 4-letniego projektu 75 000 nauczycieli zostanie przeszkolonych z zakresu wykorzystywania nowych technologii, e-zasobów i aktywizujących metod nauczania w edukacji

dzieci i młodzieży. Szkoleniami są objęci nauczyciele ze wszystkich typów szkół, w tym 1/3 ze wsi i z małych miejscowości. Projekt obejmuje również badania i ewaluację prowadzonych działań oraz wymianę doświadczeń poprzez sieciowanie różnych instytucji i nauczycieli. Projekt realizowany jest wspólnie z Fundacją Orange (lider projektu) oraz Fundacją Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego.

Okres realizacji: kwiecień 2019– grudzień 2023

Źródło finansowania: Centrum Projektów Polska Cyfrowa w ramach działania 3.1 „Działania szkoleniowe na rzecz rozwoju kompetencji cyfrowych” Programu Operacyjnego Polska Cyfrowa na lata 2014-2020, finansowanego ze środków Unii Europejskiej